

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Ole Jensen
DIS-Danmarks formand

Åbenhed dialog og debat

Kom og vær med til at beslutte vore aktiviteter i DIS-Danmark

Deltag i generalforsamlingen den 5. april 2003 i Tåstrup

Læs formandens leder *side 3*
bestyrelsens beretning *side 18*
og indkomne forslag *side 22*

DIS-Danmark har
nu mere end
3.500 medlemmer

Flere og flere data på nettet

Et pilotprojekt med indtastning af lægdsruller *side 27*

Nr.	Navn	Navn og Efternavn	Event (fødsel)	St. Nr.	St. Nr.	St. Nr.	St. Nr.	St. Nr.
1	Lars Andersen	Lars Andersen	1798					
2	Lars Christensen	Lars Christensen	1800					
3	Lars Petersen	Lars Petersen	1802					
4	Lars Jensen	Lars Jensen	1804					
5	Lars Madsen	Lars Madsen	1806					

Bornholm er velforsynet med indtastede kilder *side 28*

Slægt & Data

Udgives af DIS-Danmark

Databehandling i Slægtsforskning
www.dis-danmark.dk
admin@dis-danmark.dk

Adresseændringer meddeles til:

Kasserer Werner Wittekind
Rudersdalsvej 114
2840 Holte
Tlf. 45 41 43 15
kasserer@dis-danmark.dk

Redaktionen:

Erik Kann, ansvarshavende redaktør
Johan Jepsens Vej 1
2830 Virum
Tlf: 45 85 18 02
redaktion@dis-danmark.dk

samt:

Kathrine Tobiasen, best.medl.
Anne Katrine Rud, journalist

Trykkeri: Grafisk Data Center
Trykplag: 4.300 eksemplarer

Artikler i bladet afspejler ikke nødvendigvis foreningens holdning. Artikler uden forfatterangivelse kan betragtes som foreningsstof. Redaktionen påtager sig intet ansvar for uopfordret indsendt materiale og forbeholder sig ret til at redigere i tilsendte artikler. Eftertryk er tilladt efter aftale med redaktionen. Det skal forsynes med tydelig kildeangivelse og med tilsendelse af det aftrykte.

Bladet udkommer 4 gange årligt.

Næste deadline: Udkommer:

1. maj 2003	Juni 2003
1. august 2003	September 2003
1. november 2003	December 2003
1. februar 2004	Marts 2004

Bladet sendes gratis til medlemmer af DIS-Danmark.

Medlemskontingent 2003: 125 kr.
Løssalg pris: 35 kr. pr. nr.
Girokonto: 501-2058

ISSN 0903-6172

Indhold nr. 1 - 2003 - marts

- 3 Åbenhed
- 4 Landsarkivets Slægtshistoriske Samlinger
- 7 Kalenderen + DIS' ekspedition + Lidt om indvandring
- 8 Den nye arkivlov
- 10 Folketællingens gemytlige sider
- 11 DisForum - sådan søger du
- 12 Links i DANPA
- 13 Pas på gamle papirer + www.folketimidten.dk
- 14 Status på Den Ny Kirkebog
- 16 Fælles nordisk-tysk seminar i Flensborg
- 18 Bestyrelsens beretning
- 21 Regnskab
- 22 Indkomne forslag
- 24 Nyt fra GEDCOMP
- 25 Informationsserien - nyt fra Statens Arkiver
- 26 Slægtsforskerfusion
- 27 Internet og indtastning af lægdsruller
- 28 Spændende nyt fra Bornholm
- 29 Projekt Digitale Kilder
- 30 Amtsregnskaberne - en spændende kildegruppe
- 31 Nordisk slægtsforskertræf + DIS' bestyrelse
- 32 Generalforsamling 5. april 2003

NY SERVICE

Links til artiklerne i dette nummer findes på: www.dis-danmark.dk

Bestyrelseslisten

Listen over bestyrelsens medlemmer er flyttet til side 31

Åbenhed

Af Ole Jensen, formand for DIS-Danmark

Åbenhed, fri udveksling af information er så ubetinget nogle af informationssamfundets absolutte "Ja-ord", og det er ganske tydeligt, at 1980'ernes og 1990'ernes mantra "Information wants to be free" stadig har stor gennemslagskraft.

Alle kommuner med respekt for sig selv giver borgerne elektronisk adgang til kommunalbestyrelsens dagsordener og forhandlinger. På ministeriernes hjemmesider kan man dag for dag følge ministrenes mødekalendere, og høringssvar til lovforslag gøres konsekvent elektronisk tilgængelige.

Om åbenhed i DIS' bestyrelse

Igennem et godt stykke tid har der bl.a. i DIS-Forum været indlæg, der lagde op til større åbenhed om bestyrelsens arbejde. Spørgsmålet om tilgængeliggørelse af referater fra bestyrelsesmøderne har været drøftet, ligesom større åbenhed omkring hele kildeindtastningsprojektet har været bragt frem.

Forventningerne til, at bestyrelsen (ofte formanden) giver sig tilkende om dette og hint, er blevet markant forøgede. Ja, i slipstrømmen af informationernes frie bevægelighed, er der endda de, der mener, at bestyrelsen bør være 24 timer i døgnet for at fange alle tilkendegivelser i såvel nyhedsgruppen som i DIS-Forum.

Rent bortset fra at jeg stadig er af den fundamentale opfattelse, at henvendelser til foreningen bør ske direkte til foreningen, ville indfrielsen af sådanne forventninger indebære en opgave, jeg i hvert fald ikke føler mig i stand til at påtage mig.

Dybere indsigt

Men når dette er sagt, resterer spørgsmålet om åbenheden stadigvæk. Er det ikke rimeligt, at medlemmerne får dybere indsigt i, hvad der rører sig i

Ole Jensen og Erik Kann på januar-mødet

bestyrelsen. Svaret er et klart: JO.

Derfor har bestyrelsen også i lyset af de mange tilkendegivelser besluttet, at der fremover skal informeres mere om arbejdet i bestyrelsen. Afgørelser og beslutninger vil fremover blive refereret i Slægt & Data, ligesom hjemmesiden i relevant omfang vil blive inddraget i bestræbelserne for en bredere orientering.

Naturligvis må indsatsen tilføres en praktisk afvejning, hvor den gyldne middelvej mellem fuldstændig lukket og demokratisk overflod skal findes. Man kunne med en vis ret spørge: Hvorfor kommer disse ønsker op?

Grundliggende set har det selvfølgelig i sidste ende noget at gøre med, at åbenhed er en del af tiden. *Sådan skal det "bare" være holdningen* om dannes langsomt men sikkert til den definitive legitimering – og tingene er dermed definitivt rodfæstede i vores bevidsthed. Men denne i bund og grund lidt perspektivløse forklaring er nok ikke tilstrækkelig.

Ærlig interesse for DIS

Jeg tror, at det for mange af medlemmerne også handler om ærlig og redelig interesse for det, der foregår i foreningen. Har man bidraget med 6.000 poster til kildeindtastningsprojektet, er det da også ganske naturligt, at man føler, man er "en aktiv del af det hele".

Følelsen af, at man er del af en alt omfattende omforandring af alt, hvad der omgiver os, har givet vis også betydning for mange: Det er nu, vi skal lægge grunden til, hvordan databaser skal se ud for al fremtid, det er nu billedformaterne fastlægges.

Ja, verdensaltets evighed venter med dets velsignede perspektiv om papirets fuldstændige afskaffelse!

Jeg er af den opfattelse, at foreningen kan få meget glæde af en større foreningsbevidsthed blandt medlemmerne. Det er nok vigtigt, at vi alle hjælpes ad med at få noget konstruktivt og fornuftigt ud af den forhåbentlig øgede debat om dette og hint.

Man kan sige, at bestyrelsen nu sætter strøm på åbenheden og lader tidens kommunikationsmidler være kanal for udveksling af meninger og opfattelser. Men jeg tror også, det er vigtigt at holde fast ved, at åbenhed er mange ting, og at den trives på mange forskellige niveauer og i mange forskellige sammenhænge.

Åben debat på medlemsmøder

Således er der en åbenhed, jeg savner rigtig meget i vores forening, nemlig muligheden for fri og åben debat mellem medlemmerne ved medlemsmøderne. Her er et forum, hvor ordets magt kan gå i ét med ansigtets folder og tilsammen være budbringer for meninger og gensidig forståelse.

Det er mit håb, at den øgede foreningsbevidsthed, der nu lægges an til, også vil resultere i større interesse for at medvirke til at arrangere medlemsmøder rundt om i landet.

Der er skrevet mange opfordringer i Slægt & Data og DIS-Nyt om at melde sig som arbejdskraft. Hidtil har det været småt med tilbagemeldinger.

Men dengang havde man jo heller ikke adgang til at orientere sig om, hvad bestyrelsen besluttede på sine omfangsrige møder.

Landsarkivets Slægtshistoriske Samlinger

På Landsarkivets hylder gemmer der sig et utal af små personarkiver, slægtshistoriske arkiver eller genealogiske samlinger.

Det kan både være personarkiver i egentlig forstand, men der er også samlinger af slægtshistorisk materiale, der gør, at man ofte kan spare sig arbejdet med kirkebøger, lægdsruller og folketællinger; arbejdet er allerede gjort af andre - og ofte med gode, fylldige oplysninger i tilgift.

De vigtigste grupper

De slægtshistoriske samlinger kan opdeles i følgende grupper:

1. Privatarkiver
2. Små personarkiver (Personalialia)
3. Manuskriptsamlingen

Slægt & Data har ved forskellige lejligheder bragt omtaler af arkivernes "diverse samlinger", det vil sige samlinger af materiale af et særdeles broget indhold. Se fx Slægt & Data, 13. årg. nr. 3, side 10ff. For slægtsforskere kan der ofte være særdeles gode fund at gøre.

Den 21. marts 2001 holdt arkivfuldmægtig Peder Wodskou et foredrag på Landsarkivet for Sjælland om netop disse samlinger, og vi har fået lov til at bringe en stærkt omredigeret udgave af foredragsmanuskriptet.

For god ordens skyld skal det understreges, at artiklen alene behandler forhold på det sjællandske landsarkiv.

Erik Kann

1. Privatarkiver

I det offentlige arkivvæsen skelner man i flere forskellige sammenhænge mellem offentlige og private arkiver.

De offentlige arkiver hidrører fra den offentlige forvaltnings arbejde og er bl.a. som udgangspunkt alle afleveringspligtige. De private arkiver hidrører parallelt hermed fra ikke offentlige myndigheder og er ikke afleveringspligtige. Typiske eksempler er arkiver efter private personer og foreninger, politiske partier m.fl.

Billedet er ikke altid lige klart. Således er godsarkiverne som udgangspunkt private arkiver, dog er skifteprotokollerne i disse afleveringspligtige.

De ældre privatarkiver er nogenlunde registreret, men desværre er registreringen temmelig mangelfuld for de privatarkiver, som er afleveret de seneste ca. 25 år. Dog findes der en summarisk elektronisk registrering af alle privatarkiverne.

2. Små personarkiver (Personalialia)

Personalialia er en gruppe af små personarkiver beslægtet med privatarkiverne. Hvert personarkiv af denne type består af et læg (omslag).

Indholdet er en broget blanding af forskellige dokumenter, såsom attester, bestallinger, ejendoms papirer og regnskabsmateriale.

En del breve ses i samlingen. Hertil er der udarbejdet brevskriverfortegnelse.

Hele samlingen er ordnet alfabetisk på navn.

3. Manuskriptsamlingen

Manuskriptsamlingen er en blandet gruppe af arkiver, som gennem tiderne er afleveret af flittige mennesker, som heldigvis har ment, at deres arbejde kunne være til gavn for andre.

Som ofte er det tilvejebragt med et bestemt formål for øje. Det kan f. eks. være registreringer af møller i et givent område, registreringer af personer fra en bestemt slægt eller personer fra et bestemt sogn. Afskrifter af kirkebøger og/eller folketællinger kan ligeledes forekomme.

De fleste af de modtagne samlinger er af rent personalhistorisk eller overvejende personalhistorisk indhold. Andre giver hovedsagelig topografiske oplysninger.

Det bør afslutningsvis bemærkes, at afgrænsningen mellem de tre grupper ikke altid er lige distinkt.

KIRKEBØGER I RENSKRIFT samt registre til kirkebøger

Brønshøj	1660-1682	Herfølge	1645-1814
Lyngby	1641-1699	Lellinge	1734-1806
Rødovre	1682-1814	Varpelev	1723-1814
Glostrup	1676-1738	Reg. over døde Næstelsø	-1891
Glostrup	1737-1814	Askø	1714-1814
Jersie	1747-1814	Fejø	1725-1771
Solrød	1752-1814	Fejø	1772-1812
Allindemagle	1755-1814	Femø	1679-1754
Haraldsted	1700-1814	Femø	1755-1814
Jystrup	1647-1749	Reg. over døde Radsted	1632-1710
Jystrup	1749-1814		

Peter Wodskou

Projektleder
Landsarkivet for Sjælland mm
Jagtvejen 10
2200 København N
Tlf. 35 24 82 80

Indgange til materialet

Der eksisterer en række forskellige indgange til materialet. De vigtigste er:

1. Landsarkivets guide
2. DANPA
3. Landsarkivets seddelregistraturer

1. Landsarkivets guide

Fra slutningen af 1960erne og til begyndelsen af 1990 udsendte Statens Arkiver såkaldte guider til deres samlinger.

Guiderne er summariske registreringer af arkivalierne med henvisninger til de fuldstændige registreringer og til eventuelle hjælpemidler.

Landsarkivet for Sjælland udsendte første udgave af sin guide i slutningen af 1960erne. Anden og (foreløbig) sidste udgave kom i 1977, og Landsarkivets guide er således en glimrende indgang til det materiale, der er afleveret for 1977.

2. DANPA

Når man snakker om privatarkiver, kan man i dag ikke komme uden om DANPA (Danmarks Nationale Privatarkiv database).

Alle arkiver på Landsarkivet er tildelt et såkaldt proveniensnummer, og det var derfor forholdsvis let at opgive, hvilke privatarkiver Landsarkivet var i besiddelse af til DANPA, hvis hjemmeside er: <http://danpa.dda.dk>

Netop DANPA er således hovedindgangen til Landsarkivets samlinger af privatarkiver.

3. Seddelregistraturer

En seddelregistratur er en arkivregistratur ført på løse sedler (nærmest svarende til en database).

På Landsarkivet findes ikke mindre end 4 skuffer med seddelregistraturer over samlingen af privatarkiver.

Desværre er seddelkartotekerne ikke ajourførte, og arkiver afleveret inden for de sidste 20-30 år er ikke at finde der.

Eksempler på indhold

Indholdet af de slægtshistoriske samlinger er i sagens natur meget varieret. Hvad angår privatarkiverne kan man sige, at der her typisk vil kunne findes:

- * Breve
- * Dagbøger
- * Private (personlige) papirer (fx skifteattester, dåbsattester, ejendoms-papirer m.m.)
- * Billeder, fotoalbums m.m.
- * Regnskaber

Et eksempel på et typisk privatarkiv findes eksempelvis i *Peter Ferdinand og Haralda Collets privatarkiv*.

- * Breve
- * Tryksager (bl.a. sange ved mærkedage, indlagt i en sådan fra 1891 ses et fotografi formentlig forestillende Marie Collet)
- * Diverse papirer (bl.a. personlige papirer vedr. værgemål, vedr. vedligeholdelse af det Toftske gravsted, regnskaber, skiftedokumenter).

Dagbøger

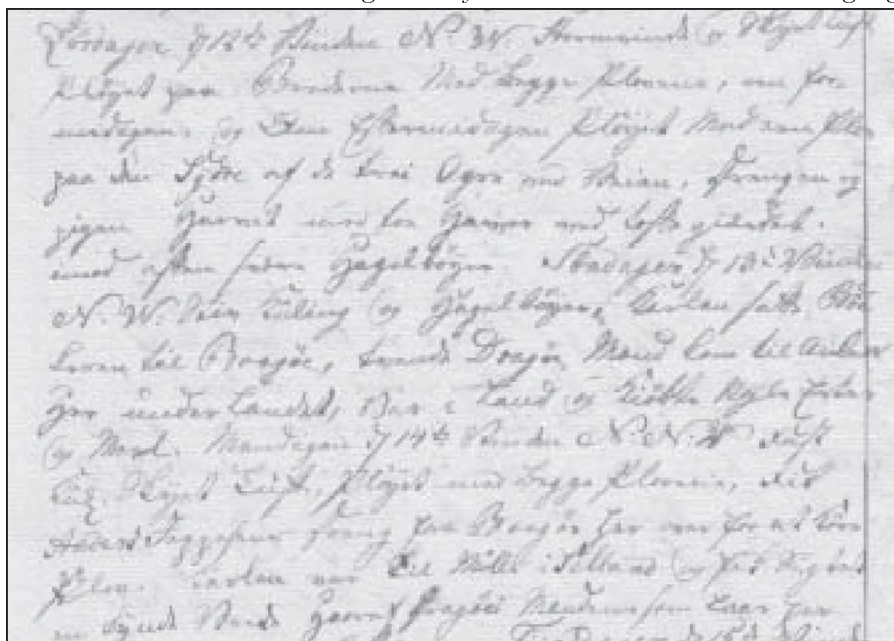
Knapt så typisk, men bestemt ikke mindre interessant, er *Rasmus Henriksen Stæhr (+1855), gårdejer på Faro (Gård nr. 2) Dagbøger 1801-1854*, i alt 7 bind.

Her følger optegnelserne fra et par tilfældigt udvalgte dage:

„*Lordagen d 12de Vinden N: W: Stormvinde og skyet Luft. Ployet paa Brederne med begge Plovene, om for-*

Fortsætter næste side

Gengivelse af Rasmus Henriksen Stæhrs dagbog

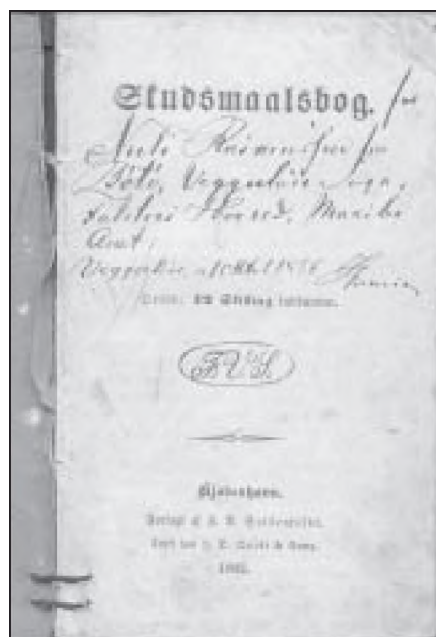
middagen, og Om Eftermiddagen Ployet med én Plov paa den Sydre af de trei Agre ved Veien, Drengen og pigen Harvet med toe Haver ved Toftegiærdet. imod aften svære Haglbøger“.

„Søndagen d 13de Vinden N: V: Stiv Kuling og Haglbøyer, Karlen satte Bødkeren til Baagøe, tvende Dragøe Mænd kom til Ankers Her under Landet, Var i Land og Kiøbte Nogle Erter og Meel. Mandagen d 14de Vinden N: N: V: Fast Kul: Skyet Luft, Ployet med begge Plovene, Fik Anders Jeppesens Dreng fra Baagøe Her over for at Køre Plov. Karlene var Til Mølle i Selland og fik Sigtet en tynde Veede, Hvoraf Dragøes Mændene som laae her fik Noget af om Aftenen“.

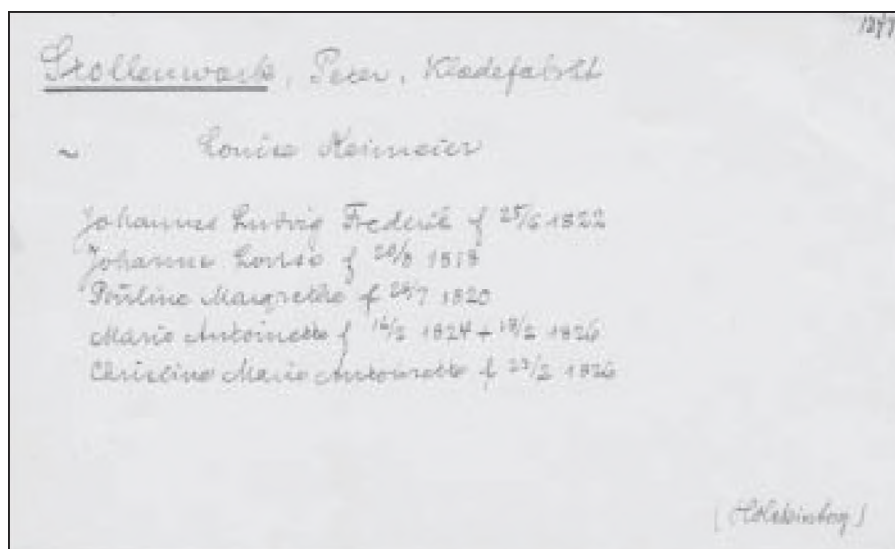
Samlingen af skudsmålsbøger

Samlingen rummer ikke mindre end 905 skudsmålsbøger.

Landsarkivet har en fortegnelse over dem, og oplysningerne herfra er også at finde i DANPA.

Eksempel på skudsmålsbog

Eksempel fra Christonjjes sedler: Peter Stollenværk

Viggo Holms samlinger

Viggo Holm var lærer og kantor i Nykøbing Falster 1875-1911, og hans samlinger består af 4 serier af sedler indeholdende bidrag til Lolland-Falsters stifts personal og lokalhistorie.

1. serie: Indeholder oplysninger til stiftets personalhistorie indtil 1800.
2. serie: Sedlerne i den anden serie indeholder samme type oplysninger efter 1800.
3. serie: Består af en kasse mærket „Topografi Nykøbing F“ og indeholder optegnelser af topografisk interesse.
4. serie: En kasse med mærket „Topografi Lolland-Falster“ som indeholder optegnelser fra hele stiftet (hovedsagelig købstæderne).

Holm har brugt mange typer kilder og har ofte vedlagt artikler fra aviser og tidsskrifter til de enkelte kort. Har man slægt på Lolland-Falster, kan jeg på det varmeste anbefale denne samling.

Christonjjes sedler

F.V.Christonje var genealog og levede fra 1837-1917.

Hans samling indeholder personoplysninger fra kirkebøger, og det er personer med enten særprægede navne eller personer i fremtrædende stillinger, som kan findes her fx: *Gårdejer*

Jens Wolsings samlinger vedrørende Holeby sogn, Lolland. Dette arkiv består af en pakke med manuskripter i hæfteform mm.

I hæfterne kan man bl.a. læse om kirken, præstegården, præsterne, Kildemejeriet, Væverhuset, byskolen, de forskellige gårde og huse, slægten Kruse, Jens Ladefogeds slægt, fund fra overtroens dage mm., alt sammen koncentreret omkring Holeby sogn på Lolland.

Smagsprøver til inspiration

De anførte eksempler er kun spredte smagsprøver, men de kan forhåbentlig inspirere en masse slægtsforskere til at gå ombord i de mange oplysninger i de slægtshistoriske samlinger.

Desværre mangler ofte gode registraturer til denne type arkiver, men det kan sagtens være, at de indeholder materiale, som kan være brugbart.

Prøv derfor selv at se nogle af disse arkiver igennem. Man kan jo også få inspiration til kilder og fremgangsmåde. Det kan desuden være interessant at se, hvordan andre har arbejdet med deres slægtsforskning.

Kalenderen 2003

Sorø

Lørdag den 29. marts kl. 12.00 - 17.00

At skrive en slægtsbog ved hjælp af programmet Family Tree Maker

Sted: Sorø Borgerskole, Alleen 8, 4180 Sorø.

Ole P. Bielefeldt (oversætter og forhandler af programmet) vil fortælle om og vise, hvordan man producerer en slægtsbog med programmet Family Tree Maker.

Modet er et fællesmøde Slægtshistorisk Forening Vestsjælland og DIS-Danmark.

Tilmelding til Ruben Højmark på tlf. 57 83 28 94 eller på mail: rubenhj@get2net.dk

DIS-Danmark får fast ekspedition

Som en konsekvens af det stigende medlemstal har bestyrelsen besluttet at åbne en fast ekspedition til betjening af medlemmerne. Ekspeditionen vil kunne besvare spørgsmål og sørger i øvrigt for forsendelse af foreningens forskellige produkter, f.eks. disketten „Hvem Forsker Hvad“, CD'en med Slægt & Data, etc.

Ekspeditionen kan træffes således:

Ole Hald Madsen
Rikkeminde Allé 4
5250 Odense SV
Tlf. 26 84 25 19
Mail: ekspedition@dis-danmark.dk

Telefonen er åben for ekspedition:
Tirsdays mellem 14:00 og 18:00
Telefonsvarer uden for den faste ekspeditionstid

Lidt om indvandring

I Genealogen (medlemsblad for Norsk Slægtshistorisk Forening) 2/2002 findes en artikel fra et skandinavisk seminar i Flensborg sept. 2002 om fremtidigt samarbejde over grænserne.

Det gav mig anledning til at kigge nærmere på svensk indvandring til ”mit eget sogn”, Sønder Stenderup (sydøst for Kolding) i sidste halvdel af 1800-tallet.

Sønder Stenderup sogn blev indlemmet i kongeriget efter krigen 1864 som et af ”de otte sogne”. Sognet er karakteriseret ved at have mange gårde med stort folkehold. Efter 1864 skete en betydelig indvandring fra Hertugdømmet Slesvig, men også fra Sverige kom der tilrejsende.

Vedstående er en minit Statistik over svenskfødte i sognet.

De svenske indvandrere er hovedsagelig kvinder og kommer hertil fortrinsvis før 1870 og efter 1890. I slutningen af perioden er mange blevet gift og det udelukkende med danske mænd (udvalget af svenske mænd var jo nok også meget begrænset).

Ved at kigge på navnene kan man se, at der sker

H. Due-Hansen

Frydenborgvej 10
6092 Sønder Stenderup
Tlf. 75 57 10 16
h@duehansen.dk

en betydelig flytning inden for Danmark. Desværre kan man i folketællingerne sjældent se, hvor i Sverige de tilrejsende kommer fra, men forhåbentlig kan en udførlig opstilling af de enkelte personer blive til nogen nytte i det svenske Utvandrercenter i Växjö.

	1870	1880	1890	1901
Svenskfødte	10	9	9	14
Heraf kvinder	7	7	7	12
Gift	1	5	7	10
Ugift	9	4	2	4
Har børn	1	1	5	6
Genn.alder i år	26,4	30,5	41,7	38,9
% af sognets beboere	0,8	0,7	0,7	1,2

Den nye arkivlov

Slægt & Data har fået et spændende tilbud fra arkivar ved Rigsarkivet Orla Damkjer, der vil fortælle om den netop vedtagne arkivlov og dens betydning for bl.a. slægtsforskere. Vi har med stor glæde taget imod Orla Damkjers tilbud og bringer her den første artikel.

Af Orla Damkjer

Arkivar, ph.d., Rigsarkivet
Rigsdagsgården 9
1218 København K
Tlf. 33 92 33 10

Baggrund

Ifølge den nuværende arkivlov er arkivalier tilgængelig efter 30 år, hvis de ikke indeholder personfølsomme oplysninger eller oplysninger, der har betydning for rigets sikkerhed osv.

Det gælder også for IT-arkivalier. Og de ældste IT-arkivalier er netop ved at være 30 år gamle. Folketinget vedtog imidlertid den 3.12.2002 en ny arkivlov, der fastsætter en almindelig tilgængelighedsfrist på 20 år. Loven træder i kraft den 1.7.2003. Det betyder, at der vil være enkelte IT-arkivalier, der vil være tilgængelig fra den dato.

I det følgende vil jeg gennemgå hovedtrækkene i den nye arkivlov. I artikler, der vil blive bragt i de følgende numre af "Slægt & Data", vil jeg gennemgå IT-arkivalier, dvs. bevaring og kassation, aflevering og tilgængeliggørelse, samt de krav det stiller til brugeren at anvende og forstå IT-arkivalier.

Arkivlovens område

Arkivloven gælder for alle arkivalier (papir som IT-arkivalier), der produceres af den offentlige forvaltning, statslig såvel som kommunal, og domstolene.

Derudover gælder loven for de anerkendte trossamfunds kirkebogsføring. Kulturministeren kan bestemme, at arkivloven skal gælde for nærmere angivne selskaber, institutioner, foreninger mv., hvis udgifterne til deres virksomhed overvejende dækkes af statslige eller kommunale midler, eller de i henhold til lov har fået tillagt

beføjelser til at træffe afgørelser på statens eller kommunens vegne. Endelig kan kulturministeren bestemme, at arkivloven skal gælde for privatretligt organiserede selskaber eller institutioner, hvor staten eller kommunerne indgår som ejere.

F.eks. er Byggeforskningsinstituttet (By og Byg) nok en selvstændig institution, men hovedparten af dens drift er finansieret over finansloven. Derfor er Byggeforskningsinstituttet underlagt arkivloven. Noget tilsvarende gælder Danmarks Radio, fordi den er finansieret ved licens, der er fastsat ved lov, og dens virksomhed er fastsat ved lov. Folketinget derimod er ikke omfattet af arkivloven – intet over og intet ved siden af Folketinget.

Offentlige arkiver

Ifølge arkivloven består de offentlige arkiver af Statens Arkiver og af kommunale arkiver. For øjeblikket består Statens Arkiver af Rigsarkivet, landsarkiverne, Dansk Data Arkiv og Erhvervsarkivet. Kommunale arkiver er i dag repræsenteret af en række stadsarkiver og lokalhistoriske arkiver.

De offentlige arkiver har til formål:

1. at sikre bevaring af arkivalier, der har historisk værdi eller tjener til dokumentation af forhold af væsentlig administrativ eller retlig betydning for borgere eller myndigheder
2. at sikre muligheden for kassation af ikke bevaringsværdige arkivalier
3. at stille arkivalierne til rådighed for borgere og myndigheder

4. at vejlede borgere og myndigheder i benyttelsen af arkivalier

Ovenstående fire formål gælder for både Statens Arkiver og kommunale arkiver. Som et femte punkt har Statens arkiver også til formål:

5. at udøve forskning og udbrede kendskabet til forskningens resultater

Det er værd at bemærke, at de offentlige arkiver ikke kun skal sikre bevaring men også kassation af arkivalier. Den mængde arkivalier, som produceres af myndighederne, er stor og vokser år for år.

Det vil kun være muligt med et uacceptabelt stort ressourceforbrug at bevare alle arkivalier. Derfor kasserer Statens Arkiver i disse år ca. 90% af arkivalierne, inden myndighederne afleverer dem.

Tilgængelighed

Arkivloven indeholder en række regler om, hvor gamle arkivalierne skal være, før de er tilgængelige. Nedenfor gives en oversigt over de forskellige tidsgrænser, og hvilke arkivalier de gælder for:

10 år

Døds- og begravelsesregistre, som er afleveret til Statens Arkiver.

20 år

Alle arkivalier tilvejebragt af den offentlige forvaltning og domstolene, som er afleveret til offentligt arkiv, og som der ikke er andre regler for.

Hvis arkivalierne ikke er afleveret

til offentligt arkiv, kan der ansøges om adgang til arkivalierne, og ansøgningen skal imødekommes.

Der er altså offentlig adgang til offentlige myndigheders – statslige såvel som kommunale – hvad enten disse er afleveret til offentligt arkiv eller ej. Kun er proceduren lidt mere besværlig, hvis de ikke er afleveret til offentligt arkiv, men skal ses ude hos myndigheden, for så kræver det en ansøgning først.

50 år

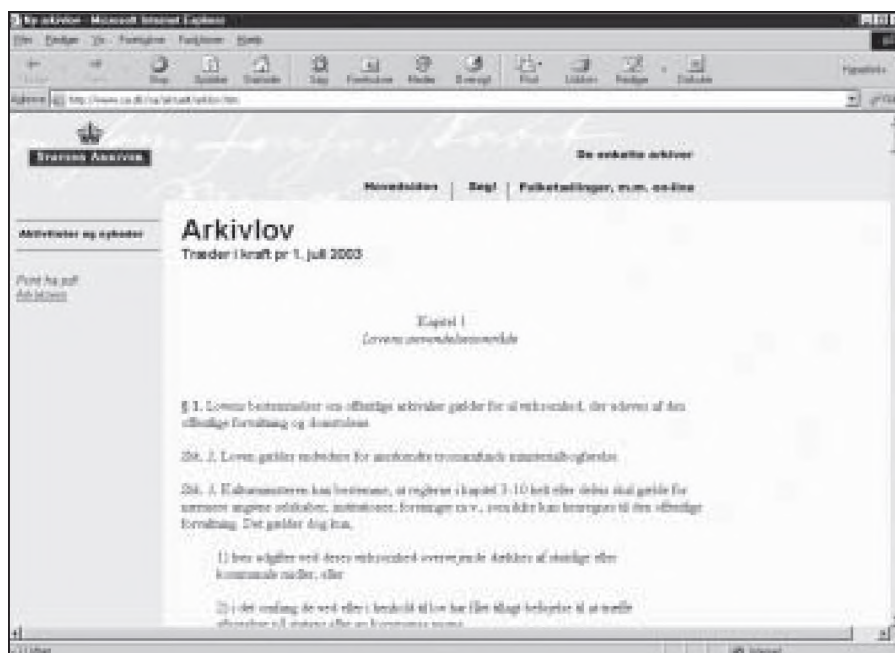
Folkekirkens og de anerkendte trosamfundes kirkebøger, sønderjyske personregistre og borgerlige ægte-skabsbøger, som er afleveret til Statens Arkiver. Brevveksling mellem myndigheder og sagkyndige til brug i retssager eller ved overvejelse af, om en retssag skal føres.

Arkivalier tilvejebragt som grundlag for offentlig statistik, som indeholder personoplysninger, og som ellers ville have en tilgængelighedsfrist på 75 år. Det vil typisk være arkivalier afleveret fra Danmarks Statistik.

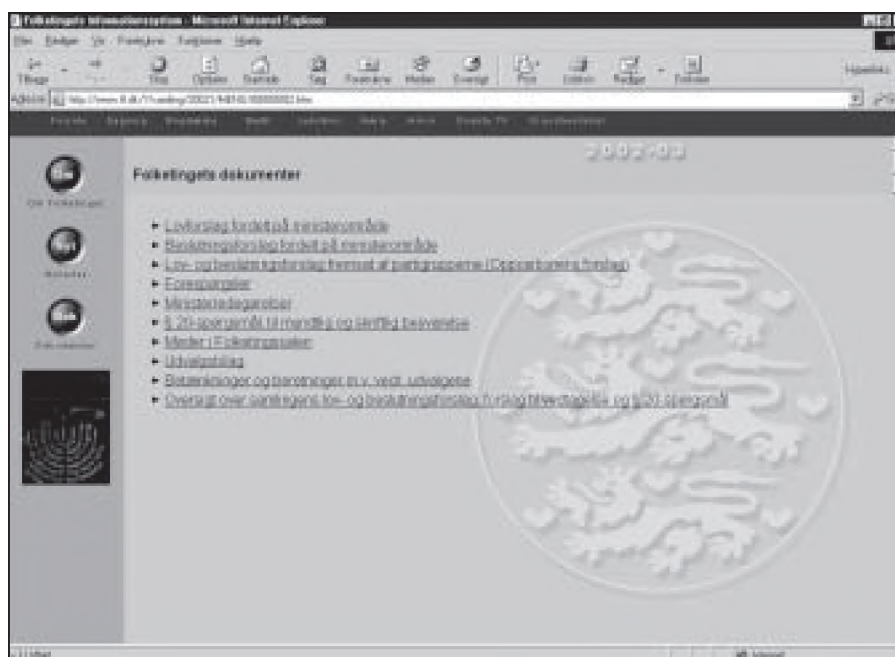
60 år

Arkivalier, som myndigheder efter drøftelse med det modtagende arkiv finder skal beskyttes på grund af væsentlige hensyn til statens sikkerhed, udenrigspolitiske eller udenrigsøkonomiske interesser, beskyttelse af vidner eller tiltalte i strafferetssager mv.

Hvis myndighedene ønsker en længere tilgængelighed end 60 år, kan det ske ved forhandling med kulturministeren.

Man kan se den nye arkivlov på Statens Arkivers hjemmeside: www.sa.dk

Og vil man studere debatten og forarbejderne til loven lidt mere grundigt, kan Folketingets hjemmeside aflægges et besøg.

75 år

Arkivalier indeholdende oplysninger om enkeltpersoners private forhold, herunder deres økonomiske forhold.

Sager inden for strafferetsplejen (Den gamle kontra den nye arkivlov). I forhold til den gamle arkivlov indeholder den nye arkivlov en præcisering af de kommunale arkivers opgaver.

Et punkt er i den sammenhæng specielt betydningsfuldt, nemlig omkring IT-arkivalier. Hvis kommunale IT-arkivalier indeholder oplysninger, som ifølge lov om personoplysninger skal slettes, men som i henhold til arkivloven skal bevares, så skal de afleveres til offentligt arkiv, dvs. enten til et kommunalt arkiv eller til Statens Arkiver, inden sletning foretages.

Fortsætter næste side

Hvem bestemmer så, hvilke arkivalier, der skal bevares? Ja det gør kulturministeren og på hans vegne rigsarkivaren.

Derfor vil der, inden den nye arkivlov træder i kraft, blive udstedt et cirkulære, der nærmere præciserer hvilke IT-arkivalier, der skal bevares.

Vidtrækkende konsekvenser

I den store sammenhæng kan det se ud af meget lidt, at den nye arkivlov bestemmer, at bevaringsværdige kommunale IT-arkivalier med personfølsomme oplysninger skal afleveres, inden de slettes. Det kan imidlertid vise sig at være en bestemmelse med vidtrækkende konsekvenser.

Indtil nu har der ikke været stillet krav til kommunerne om at aflevere arkivalier til offentligt arkiv. Når mange kommuner har afleveret arkivalier til landsarkiverne, er det fordi de har fundet det mest praktisk eller økonomisk.

Med krav om aflevering af visse IT-arkivalier til offentligt arkiv må kommunerne enten aflevere til Statens Arkiver eller aflevere til kommunale arkiver. Ønsker de at aflevere til kommunalt arkiv, og de ikke i forvejen har et, er de nødt til at oprette et. Og et kommunalt arkiv er ikke bare en hylde i kommunens EDB-afdeling.

En række krav

Den nye arkivlov indeholder, som anført ovenfor, en række krav til offentlige og dermed også kommunale arkiver.

De skal kunne stille arkivalierne til rådighed for borgere og myndigheder, og de skal kunne vejlede i brugen af arkivalierne.

Det bliver spændende om nogle år at se, hvad konsekvenserne af disse bestemmelser bliver for de kommunale arkiver.

Sammenligner man den gamle og den nye arkivlov, så er indholdet i

mange af paragrafferne ens. Forskellene ligger i de nye og mere nuancerede tilgængelighedsregler, kravene til kommunale arkiver og kravet om at visse kommunale IT-arkivalier skal afleveres til offentligt arkiv.

Mange af de IT-arkivalier, som umiddelbart har slægtsforskerens interesse f.eks. CPR-registeret, indeholder personfølsomme oplysninger. De vil få en tilgængelighedsgrænse på 75 år og vil derfor først blive tilgængelige for vores børn eller børnebørn.

Men ligesom man i dag kan få dispensation til at se i nyere kirkebøger for den allernærmeste slægt, vil der nok også blive dispensationsmuligheder for at se enkelte oplysninger i IT-arkivalier, som ellers er utilgængelige. Men det er et problem, det er op til fremtiden at løse.

Folketællingens gemytlige sider

Når man gennem mange år har arbejdet med folketællingerne fra Århusområdet, kan det ikke undgås, at man til tider støder ind i interessante beskrivelser.

Det kan være stednavne skrevet i en slags lydskrift, så det er svært at fremkalde nutidens brug af navnet, hvis det da fortsat eksisterer. Det kan være erhvervs- eller stillingsbetegnelser, som for længst er forsvundet. I hvilken egn af Østjylland er man, når personen 'gøre Bagvognskurve'?

Fra Aarhus Stiftstidende 1901

At det også har været gemytligt at indsamle oplysningerne til folketællingerne ses af følgende notits i Aarhus Stiftstidende, Fredag den 1ste Februar 1901 (Side 2, sp. 5):

En Mand, der havde Bestillingen i en Landsby i Egnen syd for Aarhus

for 10 Aar siden, fortæller bl.a. fra denne Ekspedition:

Da jeg kom ind til en gammel Kone, og spurgte om hendes Troesbenedelse, svarede hun: "Hva' kommer de' dæ ved? Haae' a maaske it Lov til aa trou de, a vil for dæ?" Efter lidt parlamenteren frem og tilbage fik jeg dog ud af hende, at hun havde den samme Tro som baade hendes Forældre, Bedsteforældre og Oldeforældre havde haft, og hvad den var maatte jeg vel nok selv vide, - sluttede hun.

Et andet Sted vilde Manden absolut som hans Livsstilling have anført: "Sin Kones Dreng". Han paastod, at han altid maatte danse efter sin bedre

Leif Dehnits

Lokalhistorisk Samling
Århus Hovedbiblioteket
Møllegade 1, 8000 Århus C
Tlf. 89 40 92 35
lde@aakb.bib.dk

Ægtehalvdels Pibe, og da Tællingskommissæren ikke vilde antage en saadan Titel for fyldestgørende, blev Manden helt fornærmet, medens Konen holdt paa, "at wo Faaer nok ska' vid aa sæt hans Vilje igennem, selv om a æ nok saa møj imod det".

DisForum - sådan søger du

Kathrine Tobiasen
Korsagervej 13
8900 Randers
Tlf. 86 44 56 89
tobiasen@mobilixnet.dk

Mange af Slægt & Datas læsere er jævnligt inde omkring AneEfterlysning eller et af de andre fora i DisForum. Det viser det høje besøgstal på siderne og det store antal indlæg.

Derimod er det ikke sikkert, at alle kender den glimrende søgefunktion, som Forum-systemet er udstyret med. Derfor slår vi lidt på tromme for denne funktion, for med den i baghånden kan man undgå mange møjsommelige forsøg på at grave sig tilbage gennem side efter side af ældre indlæg, på jagt efter et indlæg, der skulle være der, et eller andet sted.

Søgefunktionen nås ved at klikke på det lille "Søg" på menulinien over indlæggene i alle fora. Man skriver sit søgeord, der kan være et personnavn, et stednavn eller et emne - adoption, udvandring eller hvad der nu er behov for.

I felterne under søgefeltet kan man vælge mellem at søge i det forum, man er i, eller alle fora, og man kan afgrænse sin søgning tidsmæssigt til de sidste 30, 60 eller endnu flere dage.

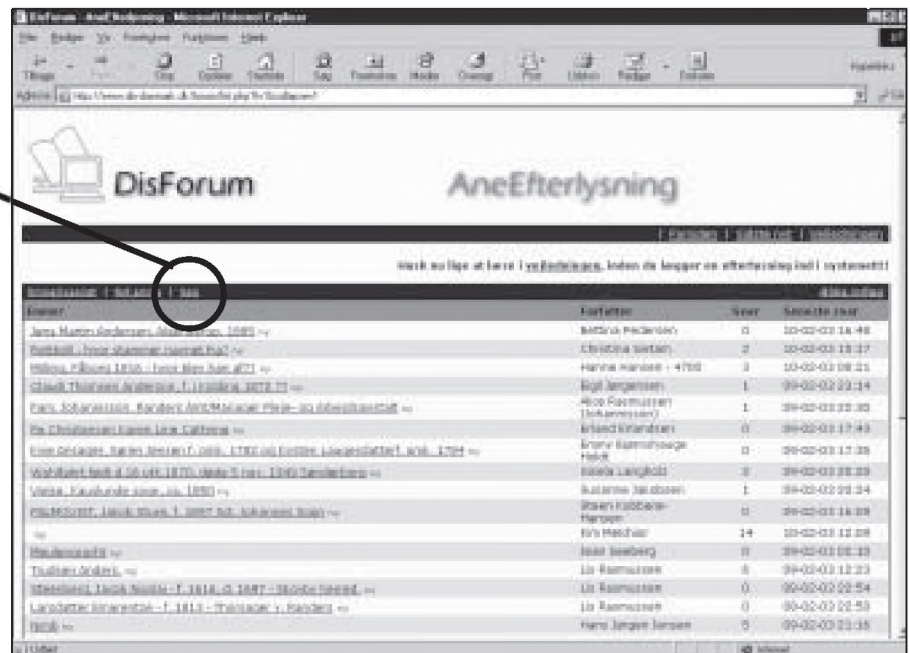
Endelig kan man vælge at søge i forfatterfeltet, i emnefeltet eller i tekstfeltet. Det sidste tager længere tid, men giver også den mest fuldstændige søgning.

Ligesom andre steder på internettet kan man bruge "udtrykssøgning" ved at sætte anførselstegn om det udtryk, man vil søge på, og ved at bruge - foran et ord, kan man udelade dette. Der kan skrives flere søgeord i søgefeltet.

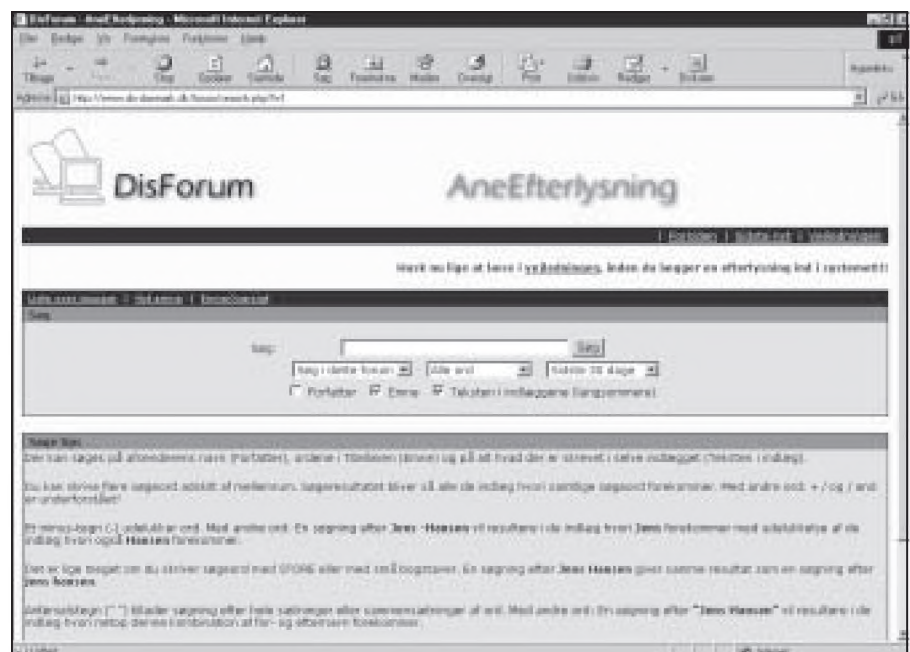
Søgeresultatet præsenteres overskueligt med de første par linier i indlægget, så man nemt kan orientere sig. Der vises kun 30 hits; er der flere i søgningen, støder man på en uhenigtsmæssighed, idet knappen "vis næste" er usynlig! Man finder knappen ved at lade musen glide frem og tilbage under det nederste indlæg. Præcis der, hvor markøren forvandler sig til en hånd, klikker man og bli-

ver bragt videre i visningen.

Har du lyst til at se en bestemt persons samlede forfatterskab i DisForum? Er der nogen, der har skrevet om din lille flække? Har slægten Gyldeknål været oppe at vende? Var der ikke engang en, der spurgte om Fødselsanstalten i Jylland? Svarene er kun et museklik herfra. Prøv det!

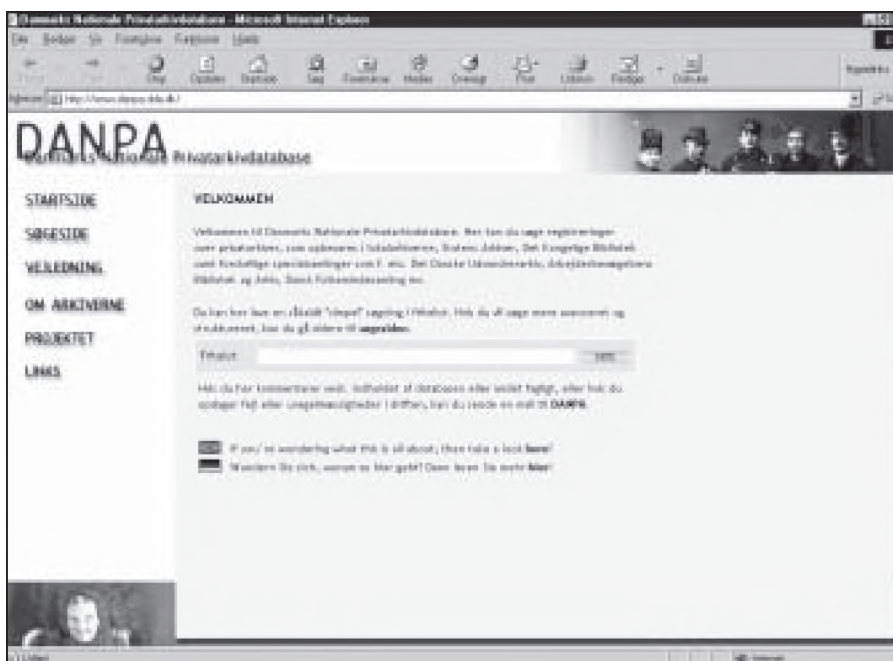
Her finder du søgeknappen

Sådan ser søgesiden ud

Links i DANPA

I Peter Wodskous gennemgang af Landsarkivets slægtshistoriske samlinger henvises flere gang til DANPA, Danmarks Nationale Privatarkivdatabase. Jeg fandt derfor, at det nu ville være en passende anledning til at berette om en lille oplevelse, jeg havde for ganske få måneder siden.

Danmarks Nationale Privatarkivdatabase på: <http://danpa.dda.dk>

Håndskriftsafdelingens Brevbase under Det kongelige Bibliotek på: www.kb.dk

Jeg var, for jeg ved ikke hvilken gang, gået på opdagelse i DANPA på adressen <http://danpa.dda.dk> – og tilfældigvis blev musen hængende et øjeblik på forsiden ved menupunktet ”Links”.

Følgende alt-tekst tonede frem på skærmen: *Links til tilsvarende steder i Europa, USA og Canada.*

Det lød bare spændende, og så såre mit aldrende 56k modem havde stillet mig videre, havde jeg direkte adgang til links til en række danske og udenlandske ressourcer.

De danske ressourcer

Lad mig koncentrere mig om de danske:

- * Arbejderbevægelsens Bibliotek og Arkiv, Arkivbase
- * Dansk Folkemindesamling, Håndskriftsarkivet
- * Historiefyn
- * Det kongelige Bibliotek, Håndskriftsafdelingens brevbase
- * Museernes samlinger
- * NOKS, Nordjyllands Kulturhistoriske Søgerbase

Hver af de seks ressourcer gav mig mulighed for at søge i de respektive samlinger.

En søgning i NOKS gav mig således 16 hits på mit eget efternavn.

Historiefyn kendte jeg knapt nok, men det gør jeg nu! En fælles indgang til samlinger med ”fynske” arkivalier, litteratur, billeder, museumsgenstande mm.

Det er stadig et begrænset antal arkiver, museer og biblioteker, der er med. Men tænk hvad det kan blive til!

Det er ganske umuligt at gå hver enkelt institution igennem, og jeg vil derfor ”nojes” med at gå lidt i dybden med Håndskriftafdelingens brevbase i Det kongelige Bibliotek.

Breve modtaget af andre

I mit slægtshistoriske arbejde søger

Erik Kann

Johan Jepsens Vej 1
2830 Virum
Tlf. 45 85 18 02
dek@mobilixnet.dk

Jeg naturligt efter arkiver efterladt af personer med navnet "Kann". Med de sædvanlige ordningsprincipper inden for biblioteker og arkiver betyder det, at fundet af X-Kanns privatarkiv giver mig adgang til bl.a. alle de breve, der er skrevet *til* dette medlem af Kann-æten. Men af gode grunde er jeg umiddelbart afskåret fra at finde de breve, som X-Kann har skrevet *til andre*. Disse breve må nødvendigvis befinde sig i modtagernes privatarkiver og uden spor at gå efter, er det betænkeligt nært ved at minde om den berømte nål i høstakken.

Håndskriftsafdelingens brevbase løser dette problem. Flittige hænder har mojsommeligt gennemgået Det kongelige Biblioteks privatarkiver og lavet register over alle brevskrivere. Smart!

Indtastning af mit efternavn – og som i eventyret: "Én, to tre" – og der stod – ikke alle hundene – men søgeresultatet:

AFSENDER: Kann., E. C., skovrider
TITEL: til Ludv. Schröder, 5 br.,
1853-1857
SAMLING: NKS 3550, 4°
MODTAGER: Schröder, Ludv.
DATERING: 1853-1857

Uden brevskriverkartoteket havde jeg aldrig gættet mig til, at en af mine aner havde skrevet til den berømte højskolemand fra Askov højskole.

Nu er der dømt Ludvig Schröders privatarkiv, hvor jeg både kan se, hvad korrespondancen drejede sig om og få et indtryk af skovriderens håndsskrift. Og det er vel i grunden ikke så ringe!

Pas på gamle papirer

Af Evy Jensen, evvi@iensen.tdcadsl.dk

Jeg vil lige gøre opmærksom på, at man skal passe på gamle papirer.

For nogle år siden blev vi ringet op af min mands fætter. Han var tilfældigt kommet i forbindelse med en mand, der havde nogle papirer om slægten Skjelmose.

Vi fik adressen og tog derud. Det viste sig, at deres dreng havde

undersøgt en container for at finde Anders And blade, og i den forbindelse var der dukket en stor gul kuvert op.

Kuverten blev bragt hjem til nærmere undersøgelse. Indholdet var forbløffende:

- * Skøde for Skjelmosegården fra 1799 og 1828
- * Koppeattester fra 1806 og 1823 og 1832 og 1838
- * Udskrivningspas fra 1826
- * Erklæring fra sognepræsten ang. Peder Christensen Thornberg og Sylvester Pedersens enke Ane Jensdatter 1828
- * Skøde til Jens Graversen Skjelmose 1841 og 1846
- * 4 Breve fra sønnen 1861 fra Rendsburg og Altona
- * Aftægtskontrakt fra 1863
- * 4 panteobligationer fra 1864 - 1869 - 1879 - 1894
- * 1 bog som to brødre har skrevet i ved krigene i 1848 og 1864. De faldt begge.

NB! Aflever gamle papirer til et arkiv

Red: Moralen må være, at hvis man ikke selv har interesse i de gamle papirer, er der altid et arkiv, der er parat til at opbevare tingene – til glæde for de mange andre.

www.folketimidten.dk

Det er fortsat fornøjeligt at arbejde med www.folketimidten.dk

Folketællingernes samlede antal personer er nu oppe på ca. 230.000. Hertil kommer:

- * ca. 55.000 personer i vielseerne
- * ca. 2.500 borgerskaber i Århus Borgerbog
- * I alt ca. 290.000 personer.

Flere tilkendegivelser fra især udlandet har vist, at det har været en rigtig disposition at lave lande- og regionsøgemuligheder i folketællingen 1860 og borgerbogen.

Det vil nu få den konsekvens, at folketællingen 1845 vil blive gen-

nemgæet på ny for at få samme indholdsmæssige standard som 1860.

Det vil måske tage mere end et års tid at lave denne tilpasning, men det er umagen værd, selvom der så ikke kommer en tilvækst i den periode.

På www.folketimidten.dk blev det samlede besøgstal i 2002 på ca. 50.000 maskinopkald, som efterfølgende resulterede i ca. 870.000 hits.

Leif Dehnits

Lokalhistorisk Samling
Århus Hovedbiblioteket
Møllegade 1, 8000 Århus C
Tlf. 89 40 92 35
ld@aaakb.bib.dk

Status på Den Ny Kirkebog

Kathrine Tobiasen

Korsagervej 13

8900 Randers

Tlf. 86 44 56 89

tobiasen@mobilixnet.dk

Hen over sommeren 2002 har man hist og her i dagbladene kunnet støde på smånotitser som denne:

“Det er et brud på en 350-årig tradition, når Næsby Sogn den 19. august går over til at benytte edb til kirkebogsføringen. Den Ny Kirkebog (DNK), som er navnet for den nye digitale kirkebogsføring, erstatter den tidligere arbejdsform med indskrivning af personoplysninger i læderindbundne protokoller.

Det betyder, at borgerne fremover kan få en hurtigere og bedre betjening, og i løbet af 2002 og 2003 vil alle sogne overgå til Den Ny Kirkebog”.

Dette var ordene i Fyens Stiftstidende den 13. august 2002, men megen gny har der ellers ikke de sidste par år stået om det store projekt, som vi her i Slægt & Data skrev udførligt om for præcis 2 år siden (nr. 1-2001).

Efter flere års forarbejde blev elektronificeringen af kirkebogen sat i gang med pilotprojekter i 2001, og den endelige overgang er planlagt til at

foregå i løbet af det næste år, efterhånden som de enkelte sogne melder sig klar.

Inføres i 2 tempi

DNK indføres i to tempi. Først skal kirkebøgerne fra 1. januar 1969 og frem verificeres, dvs. alle indførsler sammenholdes med CPR-registrets data og overføres til det elektroniske system. For personer født før 1969 foretages verificeringen efterhånden, som der bliver behov for det ved “kirkebogs-begivenheder” som vielse, fødsler og dødsfald.

Når dette arbejde er gjort (og kirkebogsføreren derigennem har opnået fortrolighed med systemet), kan springet til DNK foretages. Og det er det, der er sagen lige nu.

Den allerførste registrering

Den 18. december 2001, helt præcis kl. 10.31, blev projektet for alvor søsat, idet Karen Groth, kordegn ved Jakobskirken i Roskilde, gennemførte den allerførste registrering i Den Ny Kirkebog, navnet på en dreng, født i Søndre Sogn, Roskilde Stift.

Den Ny Kirkebogs hjemmeside: www.dnk.dk

Begivenheden blev markeret tilbørligt med 70 indbudte gæster fra ministerium, styregruppe, Roskilde Stift, det lokale menighedsråd og andre, der har været involveret i processen.

Departementschef i Kirkeministeriet, Finn Langager Larsen, roste i sin indvielsestale DNK for dygtigt at have styret fri af de problemer, som mange andre store offentlige edb-projekter er ramt af. Ingen Amanda her! En repræsentant for DNK-sekretariatet demonstrerede programmet på storskærm, hvorefter kordegnen foretog sin registrering - dog ikke på storskærm, det tillader registerloven naturligvis ikke.

Biskop Kresten Drejergaard fra Fyens Stift rundede festlighederne af og fremsatte bl.a. den interessante tese, at den elektroniske kirkebog i al sin præcision og korrekthed er et tilbageskridt i forhold til den skrevne, fordi den ikke er historiebærende. Vi må fremover undvære alle de små skæve bemærkninger, en kirkebogsfører kunne smugle ind på de hvide sider. “Hvor den gamle kirkebog i bogstaveligste forstand var åben og imødekommende er den elektroniske det ikke”.

Hvilket enhver slægtsforsker vil give ham ret i.

Overgangsperioden

DNK udsender to gange årligt et digitalt nyhedsbrev, som kan læses på projektets hjemmeside www.dnk.dk

Her oplyses det, at indkøringsforløbet for alvor er begyndt 1. august sidste år, efter at “de veloverståede pilotprojekter havde gjort fyldest”.

Mellem 100-200 sogne siger hver

Fælles nordisk-tysk seminar

Fortsat fra forrige side

ikke naturligt ligge på indenrigsministerens bord?

I Jyllands-Posten den 15. juli 2002 beklagede sognepræst Svend Eriksen, Silkeborg, sig over menighedsrådenes manglende indflydelse; de havde måttet affinde sig med at få trukket projektet Den Elektroniske Kirkebog ned over hovedet, for efter ministerens mening var der "ingen almindelige rådsmedlemmer, der havde forstand til at vurdere dette projekt"!

Kirkebog og samfund

Udgangsbønnen for denne status bliver overladt til biskop Jan Lindhardt, Roskilde stift.

I det ovennævnte nyhedsbrev funderer Jan Lindhardt over emnet "kirkebog og samfund" og kommer frem til:

"Den Ny Kirkebog er et udtryk for forestillingen om, at verden og dens centrum altid er der, hvor jeg er og ikke - f.eks. - der hvor jeg er udgået fra".

Ligeså vel som vi kan ringes op på vores mobiltelefon, ligegyldigt hvor vi befinder os, så kan vores data findes frem af en hvilken som helst kirkebogsfører, langt fra det sogn, hvor vores fødsel er indført. Overalt i samfundet arbejdes der mod centralisering: amter er for små til at styre sygehuse og gymnasier, og hvorfor samler man ikke kommune- og statsskatter under en hat?

På kirkeområdet vil man gerne have frit kirkevalg. Nye udfordringer vil blive stillet, og nye dagsordener påtænket kirken af vort moderne samfund. Som Lindhardt slutter: *"Er det den elektroniske kirkebogs skyld? Naturligvis ikke, men den er et præcist udtryk for de nye vilkår"*.

G-gruppen er en sammenslutning, der arbejder for et nærmere samarbejde mellem slægtsforskere i Norden og Tyskland.

Indbydelse til deltagelse i seminaret var udgået fra G-gruppens formand Gustaf von Gertten i Stockholm og Samfundet for dansk Genealogi (Birgit Flemming Larsen).

Seminariets tema var „migration“, altså de ind- og udflytninger der er sket mellem folkene. Da ikke mange danske slægtsforskere kan undgå at nå et punkt, hvor anerne kommer fra Slesvig-Holsten eller andre steder i Tyskland, så er det naturligvis af største betydning for os, at tilgangen til viden om disse aner er så god som mulig. Og de samme interesser har naturligvis vore kollegaer i Norge og Sverige.

Slesvig-holstenske landsarkiv

Det første indlæg blev holdt af arkivar Hinrich von Hoyningen, der fortalte om det slesvig-holstenske landsarkivs indhold.

Kort fortalt, så er landsarkivet i Slesvig en kombination af et rigsarkiv og et landsarkiv i vor betydning. Naturligvis er der ikke forbundsstatlige arkivalier, men da de enkelte forbundslande har et udstrakt selvstyre, så er arkivet snarere at ligne med vort rigsarkiv end med landsarkiverne.

En stor undtagelse, i forhold til hvad vi er vant til, er de kirkelige arkivalier, som vi plejer at anvende. I Tyskland er kirken fuldstændig frigjort fra staten, og kirkerne ejer selv deres arkivalier. Derfor ligger ingen kirkebøger på arkivet.

Kirkebøger finder man på kirchenbuchamtstellen, der dækker de enkelte provstier.

Som et resultat af mødet, vil Landesarchiv Schleswig-Holsteins oprette en hjemmeside, hvor arkivar von Hoyningens manuskript vil blive lagt på.

Folk der kom til Danmark

Fra tysk side er man interesseret i at høre om de tyskere, der er kommet til Danmark. Birgit Flemming Larsen kom her med indlæg om de to store grupper, der er kommet hertil: Kartoffeltyskerne og flygtningene, der kom hertil i krigens sidste tid. Men derudover har der jo været en stadig strøm af tyskere, der har bosat sig her.

Om svenskere i Nordtyskland

Den store strøm af fattige svenskere, der flygtede fra armoden i deres hjemland, ville alle gerne til Amerika, men for de fleste rakte rejsepengene kun til Danmark eller Tyskland.

Hans Jørgen Schmitz fra Karlskrona har gjort det til sit speciale at følge sporene af dem, der kom til Nordtyskland. I dag finder man sporene, når man læser en telefonbog. Masser af navne har en svensk oprindelse. Der er således her en klar interesse for såvel svenske og tyske forskere at lære mere om hinanden.

Startede blad i 1985

I Tyskland begyndte man forholdvis tidligt med at anvende computere i slægtsforskningen. Allerede i 1985 så et tidsskrift 'COMPUTERGENEALOGIE' dagens lys.

Her blev alle de spørgsmål, der kombinerede problemerne EDB og slægtsforskning, behandlet med tysk grundighed i gode, saglige artikler.

I 1998 mente man, at computeren var så indarbejdet, at det ikke var nødvendigt med et specielt tidsskrift om emnet, og man nedlagde derfor bladet. Det var vist ikke noget lukrativt foretagende, men blev holdt i live af udgiverens store interesse for sagen.

Det viste sig imidlertid, at bladet blev savnet så meget, at man stiftede

i Flensborg 14.- 15. september 2002

Af Georg Agerby

Gildhøj 86

DK 2605 Brøndby

Tlf. 43 96 53 37

agerby@vip.cybercity.dk

en forening 'Verein für Computergenealogi', som fortsatte på resterne af det gamle blad og for en del med den samme personkreds.

Foreningen må betragtes som en DIS-Tyskland. Siden begyndelsen af 2001 er et nyt 'Computergenealogie' udkommet i foreningens regi. 4 numre om året vil der komme, og nummer 3 for 2002 er kommet.

Jesper Zedlitz fra Kiel repræsenterede foreningen, og han gav en udførlig redegørelse for de databaser, der er tilgængelige over internettet.

Da Jesper samtidig repræsenterede 'Schleswig-Holsteinische Familienforschung', så var det også ham, der fortalte om denne forening.

To arbejdsgrupper

Om aftenen delte forsamlingen sig i to arbejdsgrupper. I den ene drøftede man hvilke tiltag, der var mulige, for at udvikle et nærmere samarbejde, dels mellem organisationerne, dels i for-

hold til arkiver. I den anden gjaldt det specielt samarbejdet mellem DIS-foreningerne.

Her var det første punkt DISBYT/DISTREF-databaserne. Der var enighed om, at her skal der sættes kraftigt ind for at få Danmark med på lige fod med Sverige og Norge.

Udveksling af oplysninger

Et resultat af disse samtaler vil forhåbentlig vise sig i den nærmeste fremtid.

Der er således aftalt en omfattende udveksling af oplysninger mellem foreninger, eksempelvis et bibliotek med internetadresser fælles for alle landene.

Som det er i dag, er der ingen samlet indgang til disse adresser. Det samme gælder de CD-skiver, der fremstilles rundt om i landene. Der er ingen samlet oversigt over, hvad der er tilgængeligt. Dette vil der blive søgt rettet op på. Fremtidig vil der blive et

register, der indeholder alle udgivne CD'er.

Hjælp er nødvendig

Dette var nogle af de mange ideer, der blev luftet. Fremtiden vil nu vise, om vi kan leve op til intentionerne.

Vi var alle enige om, at den første betingelse for at gennemføre tingene er, at vi får manuel hjælp til udførelsen.

Det er tvingende nødvendigt, at bestyrelserne får hjælp af frivillige, som vil påtage sig dele af det manuelle arbejde. Der er ikke andre muligheder for at få ting gennemført.

Fra venstre ses: Olof Cronberg, DIS-Sverige og Sveriges Släktsforskerforbund, Solvi Arntzen, DIS-Norge, Jesper Zedlitz, Verein für Computergenealogie og Schleswig-Holsteinische Gesellschaft für Familienforschung, Georg Agerby, DIS-Danmark, Åke Kjellquist, Skånes Genealogiska Förbund og på fløjen Gustaf von Gertten, G-Gruppen i Stockholm.

Foto: Hans-Jürgen Schmitz, Blekinges Släktsforskarforening

Et travlt år – et godt år – en god årgang?

Årsskiftet er i mange sammenhænge tidspunktet, hvor man gør status: Hvordan forløb det gamle år, hvad udrettede vi, hvad gik mindre godt etc., etc.?

Også i DIS-Danmark skal der gøres status, hvilket hermed sker i efterfølgende beretning.

Bestyrelsen

Det har været en travl tid for den bestyrelse, der blev valgt på generalforsamlingen i Vejle i april 2002.

Konstitueringsspørgsmålet gav anledning til en del overvejelser, men som det fremgår af det seneste nummer af Slægt & Data, er alle brikker omsider faldet på plads. Vi føler os meget overbeviste om, at alle medlemmer af bestyrelsen nu har ansvaret for de opgaver, der hver især passer til den enkeltes temperament, tid og kræfter. For nu at bruge en (meget) forslidt politisk kliché: Det er et ”godt” hold!

Det er fortsat Odense, der er vært ved bestyrelsens møder, og siden generalforsamlingen har der været holdt 4 sådanne. Endnu ét inden den kommende generalforsamling er i støbeskeen.

Fotos fra bestyrelsesmødet i januar

Ole H. Jensen

Boris Reimann

Werner Wittekind, Georg Agerby og Kathrine Tobiasen

Medlemsudviklingen

Fremgang, fremgang og atter fremgang. Det kunne mageligt være overskriften endnu engang.

Ved udgangen af 2001 lå medlems-tallet omkring 2.800, nu er vi mere end 3.400. I hovedsagen fastholdes fordelingen mellem landsdelene, således at eksempelvis de jyske medlemmer stadig udgør omkring 1/3 af foreningens medlemmer. Der er også tale om et stabilt medlemstal i udlandet; omkring 80.

Det er blevet muligt at åbne en konto i en norsk bank, hvilket i hvert fald vil gøre det både enklere og billigere for nordmænd at blive medlemmer af foreningen. Vi har indtil videre valgt ikke at etablere en tilsvarende ordning i Sverige, pga. de betragtelige oprettelses-omkostninger, der ville være forbundet hermed.

I bestyrelsen gør vi os mange overvejelser over, hvorfor vi i disse år kan opleve en så voldsom medlemstilgang: Er der tale om en generel tendens, er det udtryk for ønsker om at legitimere det mere individualiserede arbejde bag computeren eller?

Der arbejdes i øjeblikket på at gennemføre en mindre undersøgelse blandt medlemmerne for at finde frem til nogle af forklaringerne, og forhå-

bentlig bliver det muligt at afdække nogle relevante mekanismer.

Økonomien

Medlemsfremgangen afspejler sig naturligt i foreningens økonomi, og vi har også i år glæden af at kunne fremvise et solidt årsregnskab.

Vi bestræber os på at ”omsætte” de mange kontingentindtægter til gavn for medlemmerne. Det seneste tiltag kunne ses i Slægt & Data nr. 4-2002, hvor vi medsendte Postadressebogen 1921 til alle vore medlemmer.

Der arbejdes netop i øjeblikket på en revision, udvidelse og genudsendelse af det for længst udsolgte særnummer ”Sogn, herred og amt”. Også en god måde at lade medlemmerne ”få noget for kontingentet”.

Fast kontor

Det har igennem et stykke tid været drøftet, om tiden var kommet, hvor foreningen skulle etablere fast kontor med fast åbningstid mm.

Ordningen er nu blevet en realitet, og fremover vil alle i en fast telefon-tid kunne komme i kontakt med foreningens ekspedition, bestille publikationer etc. Vi ser meget frem til denne ordning og håber, det bliver til glæde og gavn for alle. Læs omtalen side 3.

Slægt & Data

Beretningsåret har budt på intet mindre end skift på redaktorposten! I 2002 udsendte vi 16. årgang af bladet, og i de år har der kun været tre redaktorer. Så et skift på den post må siges at være noget helt specielt.

Hanne Marie Rud har været ansvarshavende redaktør på næsten samtlige 16 årgange, og der er også i denne beretningssammenhæng grund til at sige hende tak for den kæmpe-mæssige indsats. Lykkeligvis har Hanne ikke sluppet tøjlerne helt og er stadig involveret i udgivelsen af bladet.

Posten som ansvarshavende redaktør er nu overdraget til Erik Kann, der sammen med bestyrelsesmedlem Kathrine Tobiasen har fornøjelsen af at præsentere medlemmene for et forhåbentligt læseværdigt og interessant blad 4 gange om året. Allerede for et par år siden hyrede vi en journalist til at redigere bladet færdigt for os. Vi synes selv, det har været en rigtig beslutning, fordi det giver os i redaktionen langt bedre mulighed for at gennemføre opsøgende arbejde, interviewe forskellige personer fra vores egen verden etc., etc.

DIS-Nyt

Vores "gamle" formand Svend-Erik Christiansen har tilbudt i en periode fortsat at stå for redigeringen af det

elektroniske nyhedsbrev DIS-Nyt.

Dette nyhedsbrev udkommer efter behov, og når der i øvrigt er samlet stof nok sammen. Det var således muligt for bestyrelsen at give en bred orientering angående sagen om Rigsarkivets mulige flytning "her og nu", uden at skulle afvente næste ordinære udgivelsestermin for Slægt & Data.

Vi udsender nu DIS-Nyt til mere end 2.200 medlemmer, men vi håber, at vi fremover kan udsende nyhedsbrevet til en endnu større del af medlemskaren.

Hjemmesiden

Foreningens hjemmeside udgør sammen med Slægt & Data og DIS-Nyt en væsentlig del af vores ansigt udadtil.

At domme efter statistikken er vores hjemmeside utrolig populær. Aktuelt regner vi med ca. 6.000 besøgende pr. uge, med søndag som den mest benyttede dag! Det er vores hensigt at bearbejde statistikken mere systematisk for derigennem at få et bedre indtryk af, hvor interessen er størst. DIS-Forum eksempelvis er altid velbesøgt. I september 2002 lå ca. 50% af den samlede benyttelse af webstedet på DIS-Forum-siderne.

For resten: Der er også kommet ny webmaster, nemlig Hanne Marie Rud, der nu har overtaget ansvaret efter Svend-Erik Christiansen.

Det er meget glædeligt at konstatere, at det er lykkedes at inddrage flere aktive medlemmer i arbejdet med hjemmesiden, således at det ikke udelukkende er bestyrelsens egne medlemmer, der skal foretage alt det praktiske.

Det er visionen, at der fremover skal ske en yderligere koordinering af den formidling, der sker på hjemmesiden og i bladet.

Der er sket flere spændende nytiltag på hjemmesiden. Lad os her nøjes med en omtale af den nye adgang til fotos af danske kirker (kirkebilleder) og oversigten over indscannede kilder.

Kirkebillederne er intet mindre end en gigantisk succes: I oktober måned blev ordningen "offentliggjort" som en DIS-relateret aktivitet. På dette tidspunkt rummede basen fotos af ca. 10% af de danske kirker. Ca. en måned efter var der tale om ca. 17%, og omkring årsskiftet var man oppe på ca. 30%. Og for at det ikke skal være løgn: Allerede den 16. januar var tallet 39,62% Hvis det ikke bare er flot!

Oversigten over indscannede kilder på hjemmesiden er kun knap en måned gammel, og endnu er omfanget beskedent. Men det er vores håb, at der med tiden kan etableres en systematisk oversigt over de indskannede tilgængelige kilder.

Fortsætter på næste side

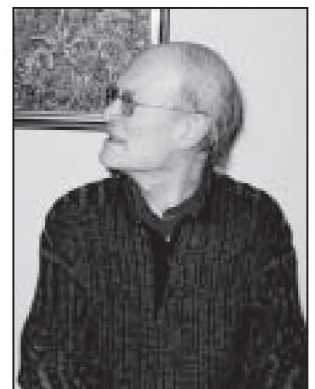
Ole H. Jensen, Hanne Marie Rud og Erik Kann

Lars Jørgen Helbo

Ole Degn

Kildeindtastningsprojektet

Efter det store år 2001, hvor den komplette 1801-folketælling blev udsendt, skulle man tro, at det atter var blevet hverdag omkring dette projekt. Men sådan er det ikke gået; langt fra endda.

Der er gang i indtastningerne, som aldrig før, og helt aktuelt (januar 2003) kan det berettes, at 90% af folketællingen 1845 er indtastet og afleveret, medens 74% af 1803 folketællingen (hertugdømmerne) er indtastet og afleveret. Opgør man tingene efter afleverede "poster", kommer man op på næsten svimlende størrelser: Ved begyndelsen af 2002 var der afleveret omkring 5 mill. poster, nu er tallet i omegnen af 6,8 mill.

Man kan ikke andet end blive imponeret over den flid og energi, der lægges for dagen! Det kan konstateres, at der i hvert fald i Slesvig er dannet en lokal gruppe samlet omkring indtastningen af områdets folketællinger. Det er glædeligt og uden tvivl gavnligt for projektet fremover.

Medlemsmøderne

Meget af det ovenstående har handlet om succes og om fremgang. Skal man holde sig til sandheden, er det vanskeligt at bruge sådanne ord om foreningens medlemsmøder. Ikke sådan at forstå, at alt er gået i stå. Men det er bestyrelsens opfattelse, at der meget gerne måtte ske meget mere på dette område.

Det viser sig gang på gang, at der kan høstes stor gevinst af det lokalt funderede samarbejde. Vi kan kun håbe, at der vil vise sig et par arbejdsbier i horisonten.

Nordisk samarbejde

Det nordiske samarbejde er fortsat og er blevet udbygget i beretningsperioden. Der er nu etableret et direkte og meget konkret samarbejde med DIS-Norge og DIS-Sverige om en fælles nordisk person-søge-database. Forhå-

bentlig vil de mange indledende øvelser bære frugt i 2003.

Læsekredsene

Det er fortsat Bent Pilgaard, foreningens tidligere formand, der står for foreningens læsekredse. Det er dejligt, at Bent stadig har mod på at udføre denne vigtige og meget gavnlige opgave til glæde for mange af foreningens medlemmer.

Visioner

Allerede det ovenfor anførte rummer en masse visioner, således den nordiske fællesdatabase og oversigten over de indscannede kilder. Et af vores medlemmer har faktisk meldt sig på banen med ideer om at skabe en endnu bredere indgangsportal til kilder til gængelige på Internettet.

Ideen er, at man sognevis skal kunne danne sig et samlet overblik over tilgængelige (elektroniske) kilder. Ideen rummer rigtig mange gode perspektiver og er pt. til grundig overvejelse.

Bladets fremtidige form er også under overvejelse: Farver i et eller andet omfang forekommer helt naturligt, men også stoffet kræver omtanke: Skal vi stadig holde os til i hovedsagen at skrive om edb og teknik, eller er det en naturlig konsekvens af udviklingen, at der nu gives mere plads for rene slægtsforskningsbidrag.

Samarbejdet med de andre store organisationer kunne det måske også være relevant at kigge nærmere på. Ikke sådan at forstå, at der ikke pt. er et fortrinligt samarbejde. For det er der bestemt. Men man kunne overveje at holde fælles møder, konferencer etc.

Den lokale foreningsdannelse ligner bestyrelsen meget på sinde, og vi så gerne at flere fulgte det sunde spor fra Sydfyn. På den anden side er vi af den bestemte opfattelse, at sådanne lokale samarbejder skal komme inde fra og vokse ud af den lokale muld. Så bortset fra opfordringer, vil der nok

ikke blive gjort så meget fra centralt hold.

Langt mere aktive vil vi søge at være, når det gælder kildeindtastningsprojektet. Færdiggørelsen af 1801-tællingen viste med al tydelighed, at der stadig hersker en vis usikkerhed med hensyn til rettelser, ejerskab til data etc. Det er et vigtigt mål for bestyrelsen, at der skabes mere klarhed over disse ting, således at energien kan koncentreres omkring indtastning og korrekturlæsning.

Afrunding

Denne beretning blev indledt med et spørgsmål: *Et travlt år – et godt år – en god årgang?*

Vi synes selv, det har været et travlt år, og vi er heller ikke et øjeblik i tvivl om, at det også har været et godt år. Naturligvis afhænger en vurdering heraf af de øjne, der ser.

Men i bestyrelsen synes vi faktisk, at der kan peges på mange konkrete, gode resultater af årets arbejde. Lidt vanskeligere bliver det, når man skal vurdere, om der også *bliver* tale om en god årgang. Eller udtrykt på en anden måde: Vil det vise sig, at de valg, vi har truffet i år er de rigtige? Det er bestemt ikke altid let at vide. Som i Bacchus' univers hænger det i høj grad sammen med kvaliteten af årets druehøst. Men endnu mere basalt handler det vel om, hvorvidt vi overhovedet tør plukke druerne og sende dem til videre forarbejdning.

Bestyrelsen kan sagtens få øje på rigtig mange flotte vinstokke. Men vi ved også, at det kræver en stor indsats at bringe druerne i drikkeklar form. Jo flere vi er til arbejdet, jo større og bedre årgange vil vi forhåbentlig se.

Læs indkaldelsen til generalforsamlingen lørdag 5. april 2003 på bagsiden af bladet.

DIS-Danmark: Resultatopgørelse 1/1 - 31/12 2002

<u>INDTÆGTER</u>	<u>BUDGET 2002</u>	<u>REGNSKAB 2002</u>	<u>BUDGET 2003</u>	<u>BUDGET 2004</u>
Kontingent ialt	275.000,00	422.543,14	500.000,00	562.500,00
Særnr ialt	1.500,00	120,00	0,00	0,00
Disketter ialt	5.000,00	6.750,00	10.000,00	10.000,00
HFH ialt		920,00	1.000,00	1.000,00
Annoncer		400,00	1.000,00	1.000,00
GI Slægt & Data		500,00		
Renteindtægter	5.000,00	13.696,44	16.000,00	16.000,00
Diverse indt.				
Øredifference		0,15		
<u>INDTÆGTER I ALT</u>	<u>288.700.00</u>	<u>444.929.73</u>	<u>532.000.00</u>	<u>590.500.00</u>
<u>UDGIFTER</u>	<u>BUDGET 2002</u>	<u>REGNSKAB 2002</u>	<u>BUDGET 2003</u>	<u>BUDGET 2004</u>
Medl.mød Vest	13.000,00	2.687,98	13.000,00	15.000,00
Medl.mød.Øst	21.000,00	18.300,06	21.000,00	25.000,00
Telefonudg.	11.000,00	14.500,80	15.000,00	16.000,00
Internet	6.000,00	6.517,05	8.000,00	8.000,00
Hjemmeside	6.000,00	2.972,20	8.000,00	10.000,00
Porto	23.000,00	24.070,00	26.000,00	28.000,00
Kontorartikler	10.000,00	8.187,70	10.000,00	10.000,00
Inventar	7.000,00	9.707,75	7.500,00	7.500,00
Programhjælp		356,25	1.500,00	1.500,00
Div. administration	1.700,00	268,00	1.000,00	1.500,00
Generalforsamling	3.500,00	1.609,95	3.000,00	4.000,00
Bestyrelsesm.	10.000,00	7.981,75	13.000,00	15.000,00
Transport	16.000,00	18.939,08	25.000,00	30.000,00
Ekst.møder	2.000,00	7.206,00	10.000,00	15.000,00
Nordisk samarbejde		5.962,81	15.000,00	10.000,00
Bladporto	21.000,00	41.164,61	50.000,00	60.000,00
Adressering	5.000,00	0,00	0,00	0,00
Slægt & Data	110.000,00	102.935,00	145.000,00	150.000,00
Redigering		39.953,50	60.000,00	70.000,00
Redakt. udgifter		500,00	1.000,00	1.000,00
Tryksager	5.000,00	997,75	5.000,00	5.000,00
Disket/CDer	4.000,00	368,00	3.000,00	3.000,00
Tilskud		1.998,00	4.000,00	8.000,00
Ekstern revision		6.250,00	10.000,00	15.000,00
Folketælling		1.356,25	20.000,00	20.000,00
CD udgivelser		33.503,75	50.000,00	50.000,00
DIS-Gen DK		1.309,00	5.000,00	10.000,00
Hensat/Fond	10.000,00			
Tab		560,00		
Gebyr m.m.	1.300,00	1.097,75	2.000,00	2.000,00
Afgift	1.500,00			
<u>UDGIFTER I ALT</u>	<u>288.000.00</u>	<u>361.260.99</u>	<u>532.000.00</u>	<u>590.500.00</u>
<u>ÅRETS RESULTAT</u>	<u>700.00</u>	<u>83.668.74</u>	<u>0.00</u>	<u>0.00</u>

<u>AKTIVER</u>	<u>2002</u>	<u>PASSIVER</u>	<u>2002</u>
Kasse	473,71	Saldo pr. 1/1 2002	232.981,85
Alm. Brand	226.879,33	Årets resultat	83.668,74
Giro 501 2058	2.398,70	Saldo pr. 31/12 2002	316.650,59
Samlede debitorer	1.295,00	Kreditorer	82.685,15
Alm. Brand	100.000,00	Forudbetalt kontingent	35.411,00
Alm. Brand	100.000,00	Fejlkonto	725,00
Periodisering	4425,00		
<u>AKTIVER I ALT</u>	<u>435.471.74</u>	<u>PASSIVER I ALT</u>	<u>435.471.74</u>

Holte den 22.2.2003. kasserer Werner Wittekind

Indkomne forslag

Der er indkommet følgende forslag til behandling på generalforsamlingens punkt 4:

Forslag af Otto C. Thygesen

Punkt til dagsorden: Drøftelse af KIP-forhold

I forbindelse med behandling af punktet opfordres formanden til at indlede med en redegørelse for DIS-Danmarks forbindelse med og indflydelse på KIP, samt hvilke overvejelser bestyrelsen gør sig om KIPs fremtid og DIS-Danmarks virke på området.

Baggrund: KIP var oprindeligt et rent DIS-Danmark projekt. Da det viste sig, at DIS-Danmark var ude af stand til at opfylde ressourcekravet til drift af projektet, blev driften, som den på daværende tidspunkt eneste rimelige løsning, overladt til DDA.

DDA har siden på udmærket vis understøttet indskriverne. Men DDA er som statsinstitution underkastet økonomiske begrænsninger og administrative regler, som kan sætte grænser for aktiviteten, specielt hvad angår et område som understøttelse af KIP-indtastere - inkl. kursusvirksomhed. Det er aktiviteter, som antagelig kun med kraftig regelbøjning kan anses som en legitim DDA opgave. Det kan derfor i den nuværende situation ikke udelukkes, at fremtidige politiske afgørelser kan rive tæppet helt eller delvist væk under understøttelsen af indtasterne.

DDAs forvaltning af de indkomne data var en tid yderst kritisabel, men er gennem de sidste par år forbedret betydeligt. Forvaltningen har gennem længere tid været udsat for kritik fra forskellig side. Denne kritik har været begrundet med utilfredshed med den begrænsede tilgængelighed for KIP-data. Utilfredsheden kombineret med en blandt slægtsforskere voksende indsigt i de tekniske muligheder på PC og Internet, kombineret med frustration over konsekvent lukkethed fra DDA og DIS-Danmark om forholdene omkring administrationen af KIP,

er antagelig årsag til den ofte skarpe kritik. Kritikken er hidtil kun blevet imødegået polemisk og uofficielt, undertiden med så løst underbyggede postulater, at de nødvendigvis har medført generelle troværdighedsproblemer. Såvel DDA som DIS-Danmarks bestyrelse har undladt at levere den saglige baggrund og de saglige oplysninger, som med officielt præg antagelig kunne have rettet kritikken i en mere positiv retning.

Tilsvarende har KIK (Kildeindtastnings Kommiteen), som efter sigende blev oprettet som et organ til „... at varetage Kildeindtastningsprojektets interesser og fungere som bindeledet mellem indtastere, brugere og Dansk Data Arkiv“, som bindeled været lige så meddelsom som en østers normalt anses for at være. Det skal tilføjes, at KIK også implicit skulle „... forestå en overordnet, visionær dirigering af projektet“. Begge citater er hentet fra DIS-Danmarks hjemmeside.

Forholdene i dag er væsentligt forskellige fra dengang, KIP blev overdraget til DDA. En moderne PC har hastighed og diskplads, som var utænkelig dengang. Viden- og uddannelsesniveaet på IT området hos mange slægtsforskere er i dag endog meget højere end dengang, og antal slægtsforskere med denne viden vil vokse meget hurtigt i de kommende år. Hertil kommer, at Internettet har udviklet sig eksplosivt. Eksempelvis vil det således i dag ikke være problematisk for en person med en rimelig baggrund på sin egen PC og med begrænset tidsforbrug at forvalte og distribuere den folketællings database, som i dag varetages af DDA.

Mange af disse ganske kompetente slægtsforskere opfatter nok - berettiget eller uberettiget - KIP som lagt i spændetroje af en statsinstitution og, mirabile dictu, med fuld accept af deres egen organisation, DIS-Danmark. Mange af disse slægtsforskere har evner til og muligheder for at iværksætte KIP-lignende projekter, og det vil de utvivlsomt også gøre. En indikation ser man i det små i Holbæk og på Bornholm, hvor slægtsforskere systematisk distribuerer folketællinger uden om DDA, men vi kan nok i fremtiden også forvente at se etablering af direkte indskrivninger af datatyper, som oprindeligt var forudset at skulle ligge inden for KIP-området.

Disse aktiviteter bliver så helt frigjort fra KIP og DIS-Danmark og bliver udført af mindre grupper af slægtsforskere, som er frustrerede over tingenes nuværende tilstand og ikke føler at kunne få afløb for deres kreativitet og virketrang inden for KIPs nu begrænsende rammer. Denne udvikling må for så vidt hilses med glæde alene af den grund, at den for alle vil øge fri adgang til forskellige kilder, men spørgsmålet bør nok rejses, om en eller anden form for koordinering ikke ville være ønskelig.

Med baggrund i ovenstående og med henblik på fremtidigt at opnå en mere kvalificeret debat om KIP og kildeindskrivning generelt mener jeg, det er vigtigt, at formanden i sin redegørelse som minimum kommer ind på følgende spørgsmål:

1 Hvorledes er DIS-Danmarks reelle muligheder for en „overordnet, visionær dirigering af projektet“? En åben og ærlig besvarelse er vigtig,

fordi den reelle indflydelse nødvendigvis må være afgørende for al videre debat om problemer og forslag til løsninger.

2 Agter bestyrelsen at medvirke til, at KIK fremtidigt ikke, som det tilsyneladende hidtil har været tilfældet, kun varetager indskrivernes interesser, men også i muligt omfang tilgodeser almindelige DIS-Danmark medlemmers interesser i f.eks. øget tilgængelighed for KIP-data?

3 Hvad agter bestyrelsen at foretage sig for at sikre, at foreningens medlemmer fremtidigt løbende sikres pålidelige oplysninger om alle KIP forhold, herunder troværdige oplysninger om økonomien i projektet?

4 Har bestyrelsen overvejet, eller vil den overveje, hvorledes KIPs interesser bedst varetages, såfremt politiske og/eller andre udefra kommende påvirkninger forhindrer videreførelse af KIP i nuværende form? Situationen vil måske aldrig opstå, men rettidig omhu skader ikke.

5 KIP repræsenterer nok, konservativt vurderet, 40 årsværk, som gratis til statens arkiver fremstiller digitale kopier af arkivalier. Oven i købet i en form, som muliggør maskinel søgning. Har bestyrelsen forsøgt at udnytte, eller har den planer om at udnytte, dette forhold til at søge at opnå politisk støtte i form af øremærket bevilling til KIP-formål hos DDA?

6 Hvilke visioner/planer har bestyrelsen for DIS-Danmarks fremtidige indsats på indskrivningsområdet?

Forslag af Knud Pindholt

I de nuværende vedtægter §4 ændres:

„Forslag, der ønskes behandlet på generalforsamlingen, skal være bestyrelsen i hænde senest 1. februar“.

til

„Forslag, der ønskes behandlet på generalforsamlingen, skal være bestyrelsen i hænde senest 14. dage inden“.

Motivation: Derved sikres at forslag kan forberedes og fremsættes, efter at bestyrelsen har indkaldt.

Forslag af Jeannie Kristensen

I de nuværende vedtægter §5 ændres:

„Stemmeret har kun de medlemmer, der ikke er i restance. Afstemning skal finde sted skriftligt, såfremt blot én af de tilstedeværende medlemmer ønsker det. Der kan stemmes ved fuldmagt, dog således at fuldmagt kun kan gives til et andet medlem, og således at hvert fremmodt medlem kun kan medbringe én fuldmagt“.

til

„Stemmeret har kun de medlemmer, der ikke er i restance. Afstemning skal finde sted skriftligt, såfremt blot én af de tilstedeværende medlemmer ønsker det. Der kan stemmes ved fuldmagt, dog således at fuldmagt kun kan gives til et andet medlem, og således at hvert fremmodt medlem kun kan medbringe 10 fuldmagter“.

Vil du modtage nyhedsbrevet

DIS-Nyt

?

Med uregelmæssige mellemrum udsender DIS-Danmark nyhedsbrevet DIS-Nyt pr. mail til de medlemmer, som er tilmeldt maillisten.

DIS-Nyt bliver udsendt, når der er tid og stof til at lave det. Vi lover ikke noget bestemt antal, men satser på 5-10 udsendelser pr. år.

Tilmeld dig således

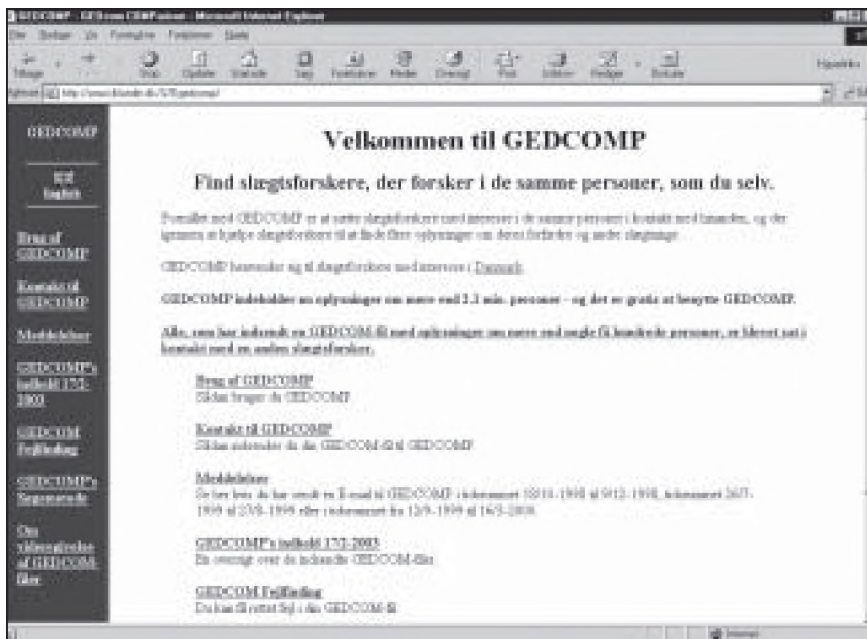
Tilmeldingen er nu automatiseret, så man selv skal tilmelde sig, rette oplysninger eller slette sig igen. Du skal bruge medlemsnummer og mailadresse.

Gå ind på adressen:

www.dis-danmark.dk/medlmail.htm

Her ligger nederst på siden formularer til at tilføje, rette eller slette i en tidligere registreret mailadresse.

Har du stof til DIS-Nyt, eller har du problemer ved tilmeldingen, så kontakt webmaster på: admin@dis-danmark.dk

Spændende

Erik Kann

Johan Jepsens Vej 1
2830 Virum
Tlf. 45 85 18 02
dek@mobilixnet.dk

Formidlingen af information fra Statens Arkiver er mangfoldig.

Brugermøderne sikrer den direkte kommunikation os aktive brugere imellem, informationsfoldere på læsesalene beriger os med viden om kendte og ukendte arkivfunds, hjemmesiderne i det store Cyberspace kan sætte fokus på situationen her og nu.

Ja, man kan blive ved. Og det er tilsyneladende det, Statens Arkiver gør, eftersom man i 2002 påbegyndte publiceringen af en helt ny bogserie med titlen: Informationsserien.

Sigte og målgruppe

Desværre er der ikke i de indtil nu 6 udsendte bøger oplysninger om sigte, målgruppe osv. En skam thi sådanne informationer er særdeles nyttige, når man som bruger skal træffe de vanskelige valg mellem de mangfoldige resultater af informationssamfundets velsignede overflod af produkter.

Statens Arkivers hjemmeside bidrager ikke med hjælp, så den potentielle bruger må nøjes med omslagets lakoniske meddelelse om, at "at *Informationsserien viderefører Arkivernes Informationsserie (1991-1999)*".

Man må således antage, at Informationsserien har samme sigte som sin forgænger, hvilke dengang formuleredes således:

"De tjener to formål. Nogle af bindene giver en lang række konkrete oplysninger, der gør udnyttelsen af arkivernes samlinger lettere og hjælper til at få det bedst mulige ud af et arkivbesøg. Andre af bøgerne retter sig til de mange, der har ansvaret for

Nyt fra GEDCOMP

GEDCOMP er nu på sjette år en søgefacilitet for slægtsforskere, der forsker i danske (herunder skånske) personer.

Du får udført en GEDCOMP-søgning gratis – efter de personer du forsker i – ved at sende en GEDCOM-fil med dine slægtshistoriske oplysninger til GEDCOMP.

For hver slægtsforsker, som har oplysninger med overlap til dine personer, sender GEDCOMP jer begge en e-mail, så I kan udveksle oplysninger.

oplysninger om X antal personer, hvor X er højst 435:

X		Gevinst %
Mindst	Højst	
313	435	96
199	312	91
133	198	85
65	132	70
1	64	45

Status af GEDCOMP

pr. 2003-02-01.

Indsendte personoplysninger: 2.262.000

Indsendte GEDCOM-filer: 1.402

Udsendte E-mails om personsammenfald (siden 1999): 47.036

Alle indsendte filer med oplysninger om mindst 436 personer har givet indsenderen mindst en meddelelse om personsammenfald med en fil indsendt af en anden slægtsforsker.

Gevinsthyppighed

Observeret gevinsthyppighed ved indsendelse af GEDCOM-fil med

Tallene i tabellen er fremkommet på følgende måde:

De indtil nu indsendte filer til GEDCOMP med oplysninger om højst 435 personer er inddelt efter antal personer i 5 lige store grupper.

%-satsen i hver gruppe er andelen af filer i denne gruppe, hvor indsenderen har fået mindst en meddelelse om personsammenfald med en fil indsendt af en anden slægtsforsker.

Du kan læse mere om GEDCOMP på: www.lklundin.dk/gedcomp/

Lars Kr. Lundin
gedcomp@lklundin.dk

nyt fra Statens Arkiver: Informationsserien

at sikre bevaringen af nutidens arkivalier...”

6 bøger i 2002

Udgivelsen af Arkivernes Informationsserie og Informationsserien falder i klumper.

En stor bunke i 1991, herefter nogle få i 1994, 1996 og 1999 og endelig i 2002 ikke mindre end 6 bøger.

Der er tale om følgende titler:

- * I kommissionens kløer, kommissionsdomstolene – dansk forvaltnings særlige undersøgelses- og domstolsinstanser.
- * Det grænseløse arkiv. En brugervejledning til Dansk Data Arkiv.
- * Bag tremmer. Ældre straffeanstalter og deres arkivalier.
- * Hvad er en journal, og hvad kan jeg bruge den til?
- * Folkeregistrene. Historie, lovgrundlag og benyttelse af de kommunale folkeregistre.
- * Veje i Danmarks Historie. Om kilder til Danmarks Vejhistorie.

Hver eneste af bøgerne er spændende og kunne derfor fortjene en længere omtale. Skal man tage slægtsforskerbrillerne på, er det mest oplagt at koncentrere sig om bøgerne om Folkeregister og om Dansk Data Arkiv.

Bogen om folkeregistre

Fremstillingen om Folkeregistrene er opdelt i tre dele:

1. En gennemgang af baggrunden for iværksættelse af folkeregistrene.
2. En gennemgang af de vigtigste arkivalier i folkeregistrene.
3. Gennemgang af praktiske eksempler.

Jeg tror, at rigtig mange slægtsforskere har været i kontakt med et eller flere af landets folkeregistre for at få en eller anden oplysning. Men de færreste af os har formodentlig haft mu-

lighed for selv at arbejde med arkivalierne.

Den meget kyndige og grundige vejledning om arkivalierne vil uden tvivl være en særdeles nyttig hjælp, når vi selv skal arbejde med tingene i takt med, at arkivalier afleveres til Landsarkiverne og tilgængelighedsgrænsen på 80 år passerer.

Bogen om Dansk Data Arkiv

Fremstillingen om Dansk Data Arkiv er den største af de nu udsendte publikationer – i alt 64 sider. Det er både nyttigt og lærerigt at læse bogen. Den giver et glimrende indtryk af en stor arkiv- og forskningsinstitution, hvor Dansk Demografisk Database og KIP i virkeligheden kun er en ganske lille del.

Personligt synes jeg således, det var meget spændende at stifte bekendtskab med Dansk Data Arkivs samfundsvidenskabelige samling, og da jeg kom til gennemgangen af søgemaskiner på nettet, kunne jeg slet ikke holde mig tilbage, og ORANGE tjente endnu engang penge!

Forældet omtale af DIS

Selvfølge måtte jeg se, om DIS havde fået ”passende” omtale i forbindelse med Den historisk/demografiske samling. Bevares vi er da nævnt (side 32), men det vrirler bestemt ikke med referencer!

Jeg var meget skuffet over den fuldstændig forældede omtale af DIS under Internet-adresser. Linket var godt nok, men følgende er vist ikke rigtig virkelighed mere: ”DIS-Danmark arrangerer årligt 15-20 medlemsmøder rundt om i landet. I Københavnsområdet afholdes de ofte som eftermiddagsmøder på lørdage og i det øvrige land som heldagsmøder på samme ugedag” (side 60).

Og medens vi er ved svipserne: Det er lidt for dårligt, at man stadig bringer link til Registertilsynet! Godt at der er skjult omstilling til Datatilsynet.

Enkle og overskuelige

I serien har man tydeligvis lagt vægt på, at fremstillingerne skulle kunne fungere som enkle og overskuelige vejledninger til arkivalierne. Det vrirler med nyttige oversigter og indgange, eksempelvis afsnittet side 49 i bogen om Kommissionsarkiverne: *Hvor finder jeg materiale fra kommissionsdomstolene?*

Hvor det har været muligt præsenteres korte oversigter over arkivmaterialet, og supplerende litteraturlister er en selvfølge. Jo, der er god grund til at hilse den nye serie velkommen.

Serien forhandles af

Landsarkivet for Fyn
Jernbanegade 36 A
5000 Odense C.
Telefon 66 12 58 85
mailbox@lao.sa.dk

Prisen er 70 kr. pr. stk. Alle seks bøger sælges samlet for 300 kr.

SlægtsforskerFUSION

Jannick Kjær

Hustoftevej 12
2700 Brønshøj
Tlf 38 80 01 01
jannick@computer.dk

Vi er 3 slægtsforskere, som har slået os sammen om at få samme slægtstavle så fuldstændig som mulig med hjemmeside, artikler, spørgeskemaer, billeder, fælles brev til familien og meget, meget mere.

Det hele startede den dag, jeg fandt ud af, at de, jeg skrev til i familien, lige havde modtaget næsten samme forespørgsel fra en i Jylland og nogle havde endda også modtaget noget fra en i Odense.

Det syntes jeg var noget rod, og hvis det var mig, der modtog spørgeskemaer og andet fra flere „ivrige“ slægtsforskere, ville jeg blive irriteret. Derfor kontaktede jeg de 2 andre og foreslog, at vi „fusionerede“.

De var begge meget med på ideen, og et par måneder efter var vi færdige med hjemmesiden og klar til at fortælle andre i familien, at vi eksisterede på nettet. Alt dette kan selvfølgelig læses på vores hjemmeside:

www.loegstrup.net

Brev til familien

Som appetitvækker sendte vi vedstående brev ud til familien.

Spørgeskema

På vores hjemmeside har vi også lagt et spørgeskema, der kan udfyldes af interesserede:

Kære Familiemedlem

Nu må du ikke tænke, åh nej, ikke mere junk-mail og så stoppe her. Nej, giv dig selv 2 minutter til at læse dette brev færdigt, måske kender vi lige dem i familien, som du længe har gået og tænkt på, hvad der egentlig var blevet af.

Vi er 3 ivrige slægtsforskere, som i flere år har forsket i vores egen slægt, men på hver vores måde. Vi fik en dag en længere snak sammen om forskningen og blev ret hurtigt enige om, at det ville være til alles fordel, hvis vi slog os sammen i en fælles stor database.

Det ville også sige, at de breve, som vi selv har skrevet til "familien", nu ikke ville blive sendt til den samme person fra 3 forskellige slægtsforskere, men at vi kunne skrive i fællesskab, så alle kunne få glæde af de samme oplysninger. Nu, hvor enigheden er på plads, galdt det bare om at komme i gang med arbejdet.

Vi har produceret en hjemmeside, som med tiden gerne skulle blive til det helt store samlingspunkt for alle med interesse for familien Logstrup. Hjemmesiden indeholder på nuværende tidspunkt mange oplysninger, som fortæller lidt om, hvordan det er gået familien siden Adolf af Logstrup startede det hele i 1681.

Vores ønske er, at du giver siden et besøg, ser dig lidt omkring og måske vil bidrage til siden med at udfylde vores spørgeskema eller sende en e-mail, så vi kan kontakte dig og få en lille "familie-snak".

Mange hilsner fra

Claus Logstrup Poulsen – René Skou Larsen – Jannick Kjær

The screenshot shows a web browser window with the address bar displaying "http://www.loegstrup.net/spoergeskema.html". The page content includes a header with a logo and the title "Spørgeskema". Below the title, there are several input fields for user information:

- Navn: [input field]
- Søtning/willemannsen: [input field]
- Født dato/år: [input field]
- Født dato/måned: [input field]
- Boringssted (by og land): [input field]
- Boringssted (land): [input field]
- Født dato/år: [input field]
- Født dato/måned: [input field]
- Opfølgning: [input field]
- Begravet dato/år: [input field]
- Begravet dato/måned: [input field]

Pilotprojekt: Internet og indtastning af lægdsruller

Af Lars Lundin

Slægtsforskning kan have stor gavn af en ellers noget overset kilde, nemlig lægdsrullerne.

Lægdsruller er betegnelsen for den civile registrering af mænd, der muligvis kunne udskrives til militæret. I den aktuelle sammenhæng er interessen rettet imod de såkaldte landlægdsruller, der fra indførelsen i 1788 til 1849 alene skulle omfatte landbefolkningen. Efter 1849 ændredes reglerne, således at alle (næsten) mandlige indbyggere skulle føres i landlægdsrullerne.

Hvorfor bruge lægdsruller

Den største kvalitet ved lægdsrullerne er efter min mening, at man uden risiko for forbytning kan følge den registrerede frem og tilbage igennem årene, også ved flytninger på tværs af sogne- og amtsgrænser, samt rullernes oplysninger om alder, fødested, eventuelle helbredsoplysninger og faderens navn.

Specielt interessant er det, at der i lægdsrullerne foreligger en kilde, der angiver fødestedet længe før folketællingerne medtager denne oplysning i 1845.

Indtastning af lægdsruller

Mine gode erfaringer med lægdsrullerne har motiveret mig til at starte et pilot-projekt om tilgængeliggørelse af lægdsruller via Internettet.

Formålet med pilotprojektet er at skabe noget erfaring om, hvordan en indtastning af lægdsruller bedst kan foregå evt. få gang i en egentlig indtastning.

Jeg håber med dette pilot-projekt at undgå nogle af de, efter min mening, mindre heldige design-beslutninger, der blev taget ved grundlæggelsen af KIP.

Nr. Lebr. No.	Fødsels- og Gennemførelses Tidspunkt	Ejendoms Forhold	W. No.	Del. No.	Nu levende	Dødsårsag
17	1792	Landmand				
18	1793	Landmand				
19	1794	Landmand				
20	1795	Landmand				
21	1796	Landmand				

Eksempel på en lægdsrulle

For at få noget materiale at arbejde med har jeg affotograferet en række lægder fra Holbæk amts første rulle fra 1792 og derefter indtastet en håndfuld af dem.

Med en god opstilling kan man fotografere 5-6 sider i minuttet. Hvis man er godt bekendt med områdets stednavne og navnetradition, samt har et vist kendskab til udskrivningens udtryk og forkortelser, så er indtastningen af det ensartede materiale ganske overkommelig.

Jeg forestiller mig en distribution af både billeder og indtastninger.

I skrivende stund

I skrivende stund er jeg i fuld gang med at udarbejde et forslag som omfatter:

- 1) En systematisk navngivning af både billeder og indtastninger.
- 2) Strukturen af oplysningerne i den færdige indtastning.
- 3) Systematisering af både indledende korrektur og fortløbende fejlrretning, herunder versionering af hver indtastning, så der er klarhed over hvilke rettelser en given indtastning indeholder.

4) En fri distributionspolitik, inspireret af EDB-verdenens velkendte 'open-source'-koncept.

5) Strukturen af oversigten over de færdige og igangværende indtastninger, inklusiv versions-information og mulighed for kontrol af en cirkulerende indtastningsægted.

6) Evt. ideer til et egentligt (Windows)-program til indtastning af lægdsruller.

Projektet kan følges på adressen:

www.lklundin.dk/lr/

Ved bladets udsendelse regner jeg med at have et forslag klar, inklusive nogle billeder og færdige indtastninger, samt mulighed for at enhver (med Internetforbindelse) umiddelbart kan gå i gang med at indtaste deres egen lægdsrulle, enten ud fra billederne jeg har taget, eller ved selv at tage digital-kamera med på arkivet.

Status i næste nummer

I næste nummer af 'Slægt & Data' forventer jeg at bringe en status på projektet.

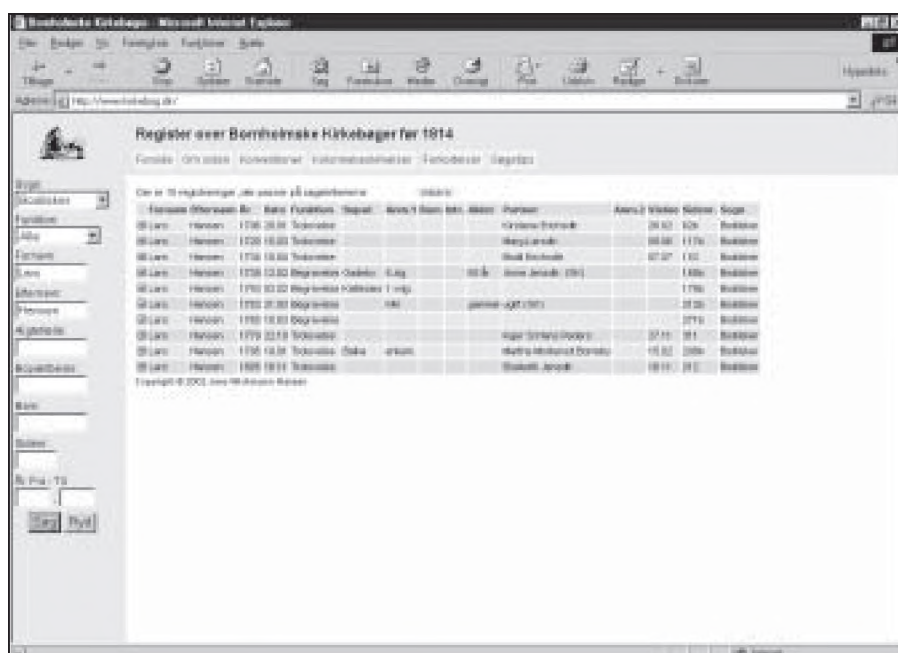
Lars Lundin
ocr@lklundin.dk

Spændende nyt fra Bornholm

Bornholm var allerede inden offentliggørelsen af www.kirkebog.dk overordentlig velforsynet med indtastede kilder. Alle bornholmske folketællinger (incl. Christiansø) fra 1787 til og med 1890 er indtastede og tilgængelige via DDA (i alt 303.377 indtastninger). Som om det ikke var nok; man er i fuld gang med at indtaste folketællingen 1921.

Forsiden af www.kirkebog.dk med søgefelt i venstre margin.

10 hits på søgning efter Lars Hansen.

Den 6. januar i år blev slægtsforskerne beriget med endnu en mulighed på Internettet: www.kirkebog.dk

Hjemmesiden giver fri adgang til at søge på alle bornholmske kirkebøger fra tidernes morgen til 1814.

I alt ca. 140.00 poster

Det er intet mindre end en utrolig indsats, der ligger bag denne side med i alt ca. 140.00 poster. Og det hele er vel og mærke indtastet af én eneste person, nemlig Jens Wichmann Hansen fra Stenseby ved Nexø.

Omkring 1988-89 startede han med indtastningerne, og siden er det gået støt og roligt fremad.

Jeg har ikke kendskab til bornholmske aner i min egen familie – men det hindrede mig naturligvis ikke i at kigge nærmere på siden.

Forsiden enkel og overskuelig

Forsiden er enkel og frem for alt meget overskuelig og giver direkte adgang dels til søgefeltet, dels til relevante tekster med supplerende dokumentation (søgetips, kolonnebeskrivelser etc.).

Søgefelt - mange muligheder

Søgefeltet er klart stillet op og giver rigtig mange kombinationsmuligheder.

Arbejdet med basen er særdeles enkelt. Søgningerne fører til en liste over søgeresultater, og herfra kan det ønskede resultat vælges, og straks har man adgang til detaljerne.

Christiansø er ikke med

For god ordens skyld skal nævnes, at Christiansø ikke er med i basen. Set fra Sjælland, Fyn etc. hører Christiansø selvfølgelig med til Bornholm.

Men så enkel ser verden ikke ud øst for Rønne. Her er Christiansø ikke ”rigtig” Bornholm, men derimod no-

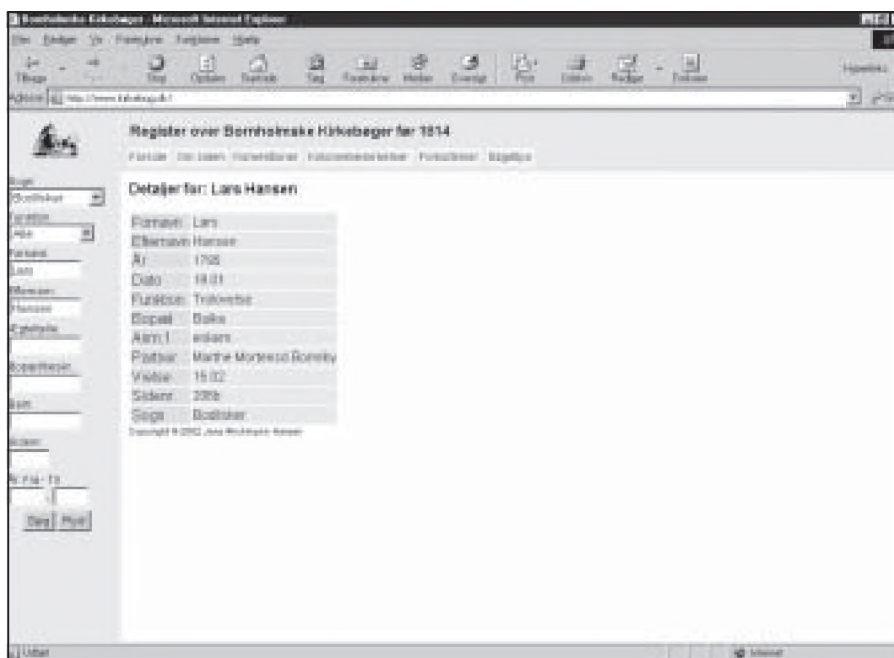

Af Erik Kann

get, der hører til Forsvarsministeriet! Jens Wichmann Hansen har dog fortalt, at han godt kunne overveje også at indtaste Christiansø.

Så vi kan bare håbe!

Detaljerede oplysninger om én af de fundne „Lars Hansen“.

Projekt Digitale Kilder

Af **Palle Kvist**

Wæbersvej 5
4000 Roskilde

I nyhedsgruppen har der på det seneste været en livlig debat om, hvordan en overordnet portal med samling af links til digitaliserede kilder kunne administreres.

I de sidste par måneder er vi en lille gruppe, der har arbejdet med en hjemmeside, der skulle kunne tjene som en sådan overordnet portal.

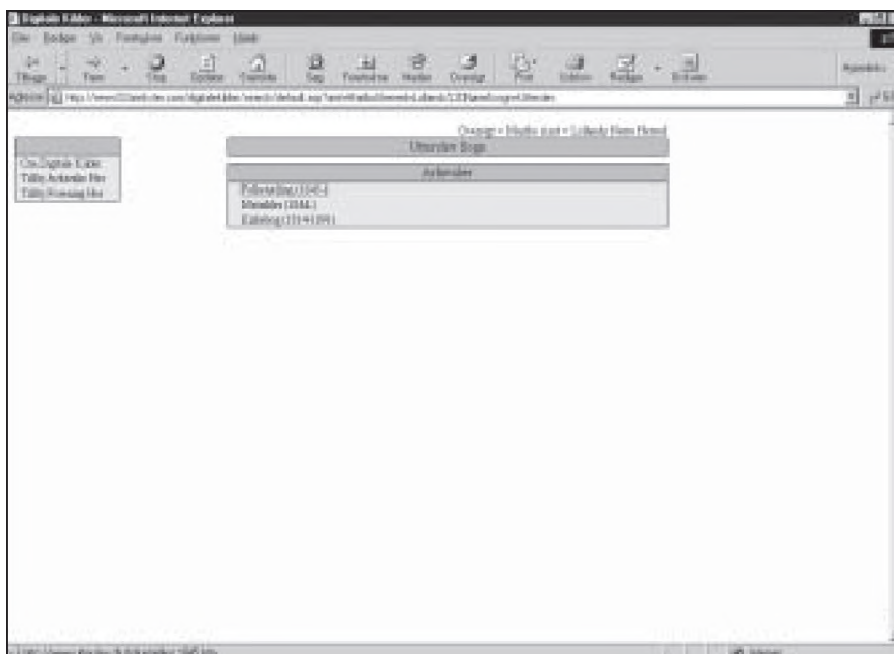
For ganske nylig tog vi springet og åbnede siden for almindeligt brug. Vi er ganske klar over, at der endnu ikke er så mange links. Men det kommer der uden tvivl!

Skulle man have lyst til at se nogle eksempler, kan man gå ind under Maribo Amt, Lollands Nørre og Sonde Herred. Adressen er:
www33.brinkster.com/digitalekilder/

Supplerende oplysninger

Der kan fås flere oplysninger ved henvendelse til:

Niels-Bjarne Kristensen
Dronning Sofiesvej 22
4000 Roskilde
Tlf.: 46 35 37 73
labenbk@post11.tele.dk

Oversigtsbillede fra Digitale Kilder.

Red: Det er et meget spændende projekt, der her er søsat. Det kan nævnes, at gruppen bag projektet har rettet henvendelse til DIS-Danmark om et samarbejde.

Spørgsmålet bliver drøftet på bestyrelsesmødet 1. marts.

Det lyder utrolig spændende med muligheden for opbygning af det, der med tiden kunne blive én samlet portal under DIS-Danmark med henvisninger til alle kilder, kirkebilleder, foreninger, arkiver etc.

Amtsregnskaberne

- en spændende kildegruppe

Bent Kjærboell

Helgevænget 3

5700 Svendborg

Tlf. 62 20 53 46

bent.ki@mail.tele.dk

Af Bent Kjærboell

Enevældens indførelse 1660 kan spores i mange forskellige forhold. Administrativt betød forandringerne et farvel til de eksisterende len og et goddag til en lokaladministrativ opdeling i amter.

Opkrævningen af skatter og afgifter til staten blev nu lagt i hænderne på de såkaldte amtsstuer, der hver blev ledet af en amtsforvalter.

Udover opkrævningen var det amtsforvalterens opgave at indsende regnskaberne til Rentekammeret, der havde ansvaret for rigets finanser. I dag ville man kalde Rentekammeret for Finansministeriet. Rentekammeret sørgede for revidering af det indsendte og meldte i formodent omfang tilbage til amtsforvalteren for eventuelle rettelser.

For Rentekammeret var det naturligtvis ikke nok blot at få besked fra amtsforvalteren om, at der var opkrævet x antal rigsdaler i hartkomsskatter.

Det var også nødvendigt at få indblik i, hvor mange der havde betalt, om enkelte bønder var fritaget og i givet fald hvorfor.

Bilag i form af lister

Derfor blev indsendelserne af regnskaberne som hovedregel ledsaget af bilag i form af lister med navne på de, der havde betalt den pågældende skat.

Regnskaberne og mandtalslisterne er bevaret den dag i dag i Rigsarkivet i den meget store gruppe af såkaldte "Reviderede Regnskaber".

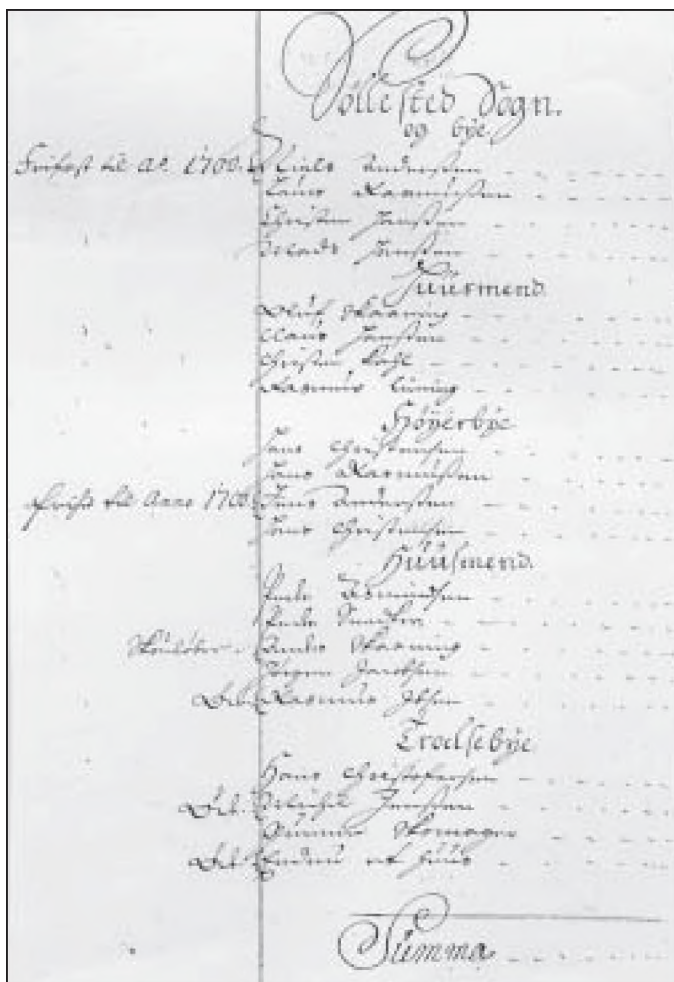
For at anspre til at arbejde med dette materiale bringes her et eksempel på en mandtalsliste fra regnskabet for Kop og kvægskatten fra "Assens og Hindsgaulls Ampter"

Kop og kvægskat 1687:

Hindsgaul Amt, Middelfart sogn, Fønø (Fæno)

Jens Jørgensen for sig selv

- For sin Moder
- 4 Tiennestefolch
- 2 Hopper
- 2 ???
- 3 Køer
- 5 Ungnorder
- 15 Faar, Lamb, Svin

En mandtalsliste fra et amtsregnskab
(Halsted Klosters Amt 1700).

Jens Ibsen med sin Hustru

- 3 Børn
- 6 Hopper
- 2 ???
- 5 Køer
- 3 Ungnorder
- 12 Faar, Lamb, Svin

Ud for hver post følger en angivelse af, hvor meget der er betalt, opgjort i Rigsdaler, Mark og Skilling.

Læs mere

Vil man læse mere om disse regnskaber kan følgende litteratur anbefales:

- * Artiklen Regnskaber, statslige, fra tiden indtil 1848 i Dansk Kulturhistorisk Opslagværk bd. 2 (1990)
- * C. Christiansen: Om amtsregnskaberne som historisk kilde i tidsskriftet: Fortid og Nutid bd. 4 (1923).

Nordisk Släktforskarträff 2003

Genealogiska Samfundet i Finland arrangerar tillsammans med övriga organisationer i Nordgensamarbetet „Nordisk Släktforskarträff 2003“.

Tid og sted

25.- 27. april på Självstyrelsegården i Mariehamn, Ålandsoerne
Släktforskarträffen öppnas på lördag klockan 10.00 och avslutas på söndag klockan 14.00.

Det foreløbige program

I programmet ingår bl.a. följande föredrag:

Charlotte Jensen:

Över Öresund – hemsida för personforskning över Öresund.

Birgit Flemming Larsen:

Oversete kilder i jagten på udvandrede slægtninge.

Leif Mether:

Befolkningens rörlighet inom samt till och från Norden under 800 år – en översikt.

Ted Rosvall:

Moderna register och sökvägar.

Bjørn Strøm:

*Konsekvenser av multimedia og be-
slektet teknologi for slektsforskning.*

Göte Sundberg:

Ålands sjöfart och dess personhistoria.

Jo Rune Ugelen:

*Finske krigsfanger i Bergenområdet
vid Store nordiske krig.*

Udstillinger

De deltagande organisationerna förevisar sin verksamhet genom utställningar. Både enskilda personer och organisationer är välkomna att ställa ut material som anknyter till släktforskning och migration.

Udflugt

Fredag eftermiddag arrangeras exkursion med buss till bl.a. Bomarsunds fästning. Närmare information från Genealogiska Samfundet: www.genealogia.fi eller www.nordgen.com

Oplysninger om Ålandsøerne

Information om Åland finns på: www.goaland.net – där man även hittar information om både kommunikationer och övernattnings. Adressen är: Ålands Turistinformation
Storagatan 8
AX-22100 Mariehamn
tfn (018) 240 00
info@turist.aland.fi

Tilmelding

Anmälan till Nordisk Släktforskarträff sker till: Genealogiska Samfundet (i Finland)
Elisabetsgatan 16 A
FIN-00170 Helsingfors
tfn (09) 278 1188, fax (09) 278 1199,
samfundet@genealogia.fi

Anmälningsblankett finns även på Genealogiska Samfundets webbplats www.genealogia.fi
Anmälnings- eller deltagaravgift uppbäres ej.

DIS-Danmarks bestyrelse og suppleanter

Ole H. Jensen	Formand, HFH-repr. nordtysk-repr.	Kløvermarken 3, 6430 Nordborg.	Tlf. 74 45 02 35	ohi@adr.dk
Lars Jørgen Helbo	Næstformand, KIK-repr.	Borgergade 44, 8450 Hammel.	Tlf. 86 96 51 33	lars@helbo.org
Erik Kann	Ansvarsh. redaktør.	Johan Jepsens Vej 1, 2830 Virum.	Tlf. 45 85 18 02	dek@mobilixnet.dk
Werner Wittekind	Kasserer.	Rudersdalsvej 114, 2840 Holte.	Tlf. 45 41 43 15	werner@wittekind.dk
Ruben Højmark Jensen	Sekretær.	Lucernevej 17, 4180 Sorø.	Tlf. 57 83 28 94	rubenhi@get2net.dk
Kathrine Tobiasen	Redaktionsmedlem.	Korsagervej 13, 8900 Randers.	Tlf. 86 44 56 89	tobiasen@mobilixnet.dk
Arne Julin		Hovedgaden 75, 4050 Skibby.	Tlf. 47 52 80 48	ccc28775@vip.cvbercity.dk
Ole Degn	KIK-repr.	Mellemhøjen 11, 8800 Viborg.	Tlf. 86 67 47 02	degnio@post3.tele.dk
Boris Reimann	KIK-repr.	H.J. Poulsens Allé 118, 5250 Odense SV.	Tlf. 66 17 28 40	boris@dsa-net.dk
Georg Agerby	Suppleant, nordisk repr.	Gildhøj 86, 2605 Brøndby.	Tlf. 43 96 53 37	agerby@vip.cvbercity.dk
WEBMASTER	Hanne Marie Rud	Thøger Larsens Allé 48, 2750 Ballerup.	Tlf. 44 66 17 04	admin@dis-danmark.dk

DIS-Danmarks generalforsamling 2003

Lørdag den 5. april 2003, kl. 13.00

Medborgerhuset, Køgevej 71, 2630 Tåstrup (lige over for Tåstrup station)

Dagsorden

1. Valg af ordstyrer

2. Bestyrelsens beretning

3. Regnskab og Revideret budget for 2003

4. Indkomne forslag

Der er indkommet 3 forslag. Læs i dette nummer af Slægt & Data 1/2003, side 22-23

5. Fastlæggelse af budget 2004, herunder fastsættelse af kontingent for 2004

6. Valg til bestyrelse og suppleanter

På valg er:

Arne Julin, Skibby (modtager genvalg)

Boris Reimann, Odense SV (modtager genvalg)

Werner Wittekind, Holte (modtager genvalg)

Valg af suppleant:

Georg Agerby, Brøndby (modtager ikke genvalg)

7. Valg af revisorer og revisorsuppleanter

Revisorer:

Svend Erik Christiansen (modtager genvalg)

Jan Gisselsson (modtager genvalg)

Revisorsuppleant:

Mads Andersen (modtager genvalg)

8. Eventuelt

Foredrag

Efter generalforsamlingen holder formanden for Sveriges Släktsforskarförbund Ted Rosvall foredrag om kronede hoveder. Titlen er: "Ted roar kungligt"